

FİKRİ GÜNDEM

AIPPI Türkiye Bülteni

Sayı 24 / 2022

Irmak Yalçiner Öktem*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Başkanı

Değerli Üyeler,

Fikri Haklar mesleğinde son derece donanımlı, genç ve dinamik bir ekipten oluşan, AIPPI Türkiye Ulusal Grubu olarak, kuruluş tarihimiz olan 2007'den bugüne grubumuzu adım adım büyütmeyi başardık. Önümüzdeki yıl ise, tüm AIPPI dostlarımızı ve dünyanın Fikri Mülkiyet camiasının önde gelen isimlerini; eşsiz coğrafi konumu sayesinde tarihte birçok imparatorluğun evi ve medeniyetin beşiği olmuş, tarihi/geçmiş sayesinde zengin bir kültür ve sanat merkezi olan, aynı zamanda Fikri Haklar camiasının ve faaliyetlerinin, finansın, inovatif etkinliklerin ve yaratıcılığın odağında bulunan güzel İstanbul'umuzda ağırlayacağız.

Bu sayıdaki yazımda kısaca, ilk kez İstanbul'da düzenlenecek olan AIPPI Dünya Kongresinin ülkemizde gerçekleştirilmesi için uzun yıllardır verilen emek ve çabayı sizlere aktarmak ve devam eden çalışmalar konusunda sizleri güncellemek istedim.

Grubumuz kurulduktan üç yıl sonra, gerek hızla artan ve uluslararası platformda örnek gösterilen üyelik artışımızla, gerek iç süreçlerimizdeki başarılı gelişimimizle, kendimizi "AIPPI Dünya Kongresi neden Türkiye'de olmasın?" diyebilecek kadar güçlü ve motive hissediyorduk. Kongre'ye ev sahipliği yapmanın bizim için farklı bir ivmelenme yaratacağını ve IP dünyasında görünürlüğümüzü pek çok açıdan artıracığını gören dönemin Yönetim Kurulu, Genel Kurul'un da desteğini alarak kolları sıvadı. İlk deneyimimiz, Paris'te 2010'da gerçekleşen Kongre'de yaşandı. Derneğimizin kurucularından olan ve Derneğin hızlı gelişiminde çok önemli bir rol üstlenen ilk Yönetim Kurulu Başkanımız Sayın M. N. Aydın Deriş, bir tür yarışma niteliğinde seyreden ve farklı ülkelerin kongreye ev sahipliği yapmak üzere sunumlar yaptığı *Executive Committee* - ExCo II toplantısında İstanbul'un tanıtımını yaptı. Bu anlamlı ve grubumuza cesaret veren ilk girişimimizdi. Sonraki yıllarda iki kere daha bu çabayı göstermekten çekinmedik. Üçüncü sunumumuzu, dönemin Yönetim Kurulu Sayın Başkanı Nazlı Korkut, 2013 yılındaki AIPPI Forum & ExCo Helsinki'de gerçekleştirdi ve 2017 yılında yapılacak kongre oylamasını, **sadece bir oy farkla**, deyim yerindeyse Sidney'e kaptırdık. O gün ExCo'da bulunabilen üyelerimizin heyecanını, olgunlukla karşıladıkları sonucu, Avustralya grubunun ve diğer pek çok grubun övgü dolu sözlerini hatırlayanlar olacaktır. Bütün bu çabalarımızın meyvesini ise, dönemin AIPPI Uluslararası Büro yönetiminin aldığı özel bir inisiyatifle, bir sonraki yıl ExCo delegeleri arasında "vote by correspondence" usulüyle yapılan oylamada İstanbul'un %92 civarında oy alması ve 2019 İstanbul Dünya Kongresi'nin kazanılması şeklinde gördük. Bu süreç, henüz genç sayılabilecek AIPPI Türkiye Grubumuz için gerçekten çok büyük bir adımdı.

Ülkemiz, hepimizin bildiği gibi, bizlerin kontrolü dışında zor zamanların yaşandığı bir coğrafyada bulunuyor. "Kaderimiz" olarak bakmayı reddettiğimiz ve kendi alanımızda en iyisi için çabaladığımız bu şartlar altında, büyük emekler sonucu 2019 Dünya Kongresi'ne ev sahipliği yapmak için kazandığımız bu kıymetli olanağı, hepimizin bildiği, ülkemizde o dönem yaşanan bazı olaylar nedeniyle ertelemek zorunda kaldık. Birleşik Krallık (UK) Grubu ile anlaşarak 2019'u 2022 ile değiş tokuş ettik.

Ve sonrası... pandemi! İki yıl daha ertelenmek zorunda kaldığımız ve 2024 olarak gerçekleştireceğimiz kongreyi nihayet (ve tarihin bir başka cilvesinin bu sefer lehimize işlemesiyle birlikte) Çin Grubu'nun ve Büro'nun onayı ile bir yıl öne alarak 2023 için nihayet sabitledik.

2022 San Francisco Dünya Kongresi'nde ise, katılan tüm Türkiye Ulusal Grubu üyelerimizle, standımızda ve resepsiyonumuzda 2023 İstanbul Dünya Kongresi'nin tanıtımlarını yaptık. ExCo II toplantısında ise, Ulusal Grubumuz adına konuşma yapmak, tüm üyelerimizin İstanbul'un AIPPI Dünya Kongresi'ne ev sahipliği yapacağından dolayı duyduğu heyecanı delegelerle paylaşmak, İstanbul tanıtım videomuzun sunumu akabinde tüm ulusal grupların sevinçli alkışları ve 2023 İstanbul kongresi için sadece bizlerin değil, herkesin sabırsızlandığını görmek, meslek hayatımın en gurur verici anlarından biriydi.

Sizlere kısaca aktarmaya çalıştığım üzere, 2010 yılında başlayan maceramız sonunda nihayete kavuşuyor. Ama daha önemlisi, asıl maceramız şimdi başlıyor...

AIPPI Kongresinin İstanbul'da düzenlenmesi, önceki Yönetim Kurularımızın ve değerli Başkanlarımızın, özellikle de eski başkanımız merhum Sayın Sertaç Köksaldı'nın ve yine eski başkanımız Sayın Rıza Çağırğan'ın en önemli hedeflerindendi. Kendileri bu amacı birlikte gerçekleştirmemiz için tüm Ulusal Grubumuza her anlamda cesaret verdiler. Ayrıca en başından beri gece gündüz yanımızda olan ve desteklerini esirgemeyen Sayın Nazlı Korkut'a ve Kongre Koordinasyon Komitemizin (Congress Coordination Committee – CCC) Başkanı Sayın Esra Dündar-Louiseau'ya da, yıllardır verdiği emekler için teşekkürlerimizi sunmak isterim.

Uluslararası Büro, Yönetim Kurulumuz ve Kongre Koordinasyon Komitemiz (CCC) İstanbul'a gelecek katılımcıların ve ülkemizdeki Fikri Mülkiyet camiasının bu kongreyi en iyi şekilde deneyimlemeleri için yoğun çalışmalarına devam ediyor. En son Kasım ayında, AIPPI Uluslararası Büro, Etkinlik Yöneticisi Sayın Cinzia Petruzzello İstanbul'u ziyaret etmiş; kongre ve diğer etkinlik mekanlarını CCC ekibimizle birlikte gezmiştir.

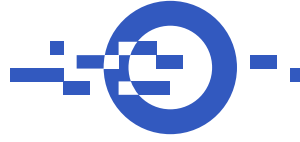
Esra Dündar-Louiseau başkanlığında, Rıza Ferhan Çağırğan, İrem Çağlar Hamamcıoğlu, Mine Güner Sunay, Hakan Pehlivan ve Yönetim Kurulumuzdan doğal üye olarak katılım sağlayan Dernek Başkanı olan ben İrmak Yalçiner Öktem, Başkan Yardımcısı Melis Abacıoğlu ve Genel Sekreter Halise Atabay'dan oluşan CCC ekibimiz, çalışmalarla ilgili düzenli ve şeffaf bir iletişim süreciyle tüm üyelerimizi bilgilendirmeye ve gelişmelerden haberdar etmeye devam edecekler.

Yazımı bitirirken, herkesin yeni yılını kutlar, tüm sevdikleriyle sağlıklı, mutlu, huzurlu ve başarılı bir yıl geçirmesini dilerim. 2023 ülkemize ve bizlere, güzellikler ve başarılar getsin.

Saygılarımla,

Not: Her zaman olduğu gibi, yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen ve AIPPI İstanbul Kongresi sevinçimizin, benim hakim olmadığım, geçmişte kalan detaylarını benimle paylaşan ve yazıda büyük katkısı olan Sayın Nazlı Korkut'a teşekkürlerimi sunarım.

*Patent ve Marka Vekili, Yalçiner Patent ve Danışmanlık Ltd. Şti. irmak@yalciner.com

AIPPI
TÜRKİYE

Sayı 24 / 2022

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI KORUMA DERNEĞİ

AIPPI Türkiye Ulusal Grubu

www.aippiturkey.org

twitter.com/aippiturkey [instagram.com/aippiturkey](https://www.instagram.com/aippiturkey) [linkedin.com/aippiturkey](https://www.linkedin.com/company/aippiturkey)

HABERLER

6

İZLENİMLER

AIPPI 2022 Dünya Kongresi San Francisco'da Gerçekleştirildi • Sibel Gümüş.....	8
AIPPI 2022 Genel Konu Sorusu: Hukuk Davalarında Ticari Sırların Korunması • Muazzez Korutürk.....	11
AIPPI 2022 Marka Konu Sorusu: Markalar ve İnternet ve Sosyal Medya • Feride Utku	12
AIPPI 2022 Patent Konu Sorusu: Teşhis Yöntemlerinin Patentlenebilirliği • Aysel Korkmaz Yatkın.....	15
AIPPI 2022 Telif Konu Sorusu: Manevi Haklar • Elif Türkan Dinçer	16
IP Camp 2022: Pandemiden Sonra İlk • Zehra Enligün	19
MARQUES Yıllık Toplantısı Madrid'de Gerçekleşti • Deniz Merve Ersoy Pınar	20

MAKALELER

İnternet Sitelerinin Hukukumuzda Korunması • Uğur Aktekin, Havva Yıldız, Göksu Ayçıl Altınok.....	21
Dijitalleşmenin Getirdiği Telif Sorunları ve Avrupa Birliği'nde Çare Arayışları • Doç. Dr. Cahit Suluk	29
Türkiye Tasarım Başvuruları Hakkında Küçük Bir İnceleme • Ender Erkarataş	33
Üniter Patent Sistemi • Zehra Enligün, Mürvet Çalık	38

WIPO'DAN HABERLER

Nice Sınıflandırmasının 12. Versiyonu 1 Ocak 2023'te Yürürlüğe Girecek.

Nice sınıflandırmasının 12. versiyonunun 1 Ocak 2023'te yürürlüğe gireceği, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) tarafından duyurulmuştur. 12. versiyonda geçmişte olduğu gibi yeni mal ve hizmetlerin eklenmesinin yanı sıra, bazı mal ve hizmetlerin sınıflarında değişiklik bulunmaktadır. Nice sınıflandırmasının 12. versiyonuna [buradan](#) ulaşılabilir.

EUIPO'DAN HABERLER

Tasarımlar Direktifi Revize Ediliyor

Yirmi yıl önce oluşturulan Tasarımlar Direktifi ve Topluluk Tasarımı Yönetmeliği revize çalışmalarına başlanmıştır. Yapılacak değişikliklerle tasarım korumasına ilişkin AB mevzuatı revize edilmekte olup mevzuatın modernleşmesi, hakların kapsam ve sınırlamalarının açıklığa kavuşturulması, AB'de tasarımların tescil süreçlerinin kolaylaştırılması, ödenecek ücretlerin düzenlenmesi, ulusal tasarım sistemleri ile prosedürlerin uyumlanmasını ve AB kapsamında karmaşık ürünlerin onarımı amacıyla orijinal tasarımların çoğaltılmasına izin verilmesi amaçlanmaktadır.

DesignEuropa Talks Gerçekleştirildi

EUIPO tarafından DesignEuropa Talks 20 Ekim 2022'de İspanya Alicante şehrinde organize edilmiştir. Etkinlik hibrit olarak düzenlenmiş olup DesignEuropa Awards topluluğunu genişletmeyi ve tasarımın etkin kullanımını ve tasarımın korunmasının ekonomik, sosyal, kültürel ve çevresel kalkınmayı amaçlamıştır. Etkinliğe EUIPO'ya Üye Devletlerin Fikri Mülkiyet Ofislerinden ve Benelüks Fikri Mülkiyet Ofisinden 140'tan fazla katılımcı katılmıştır. Etkinliğe ilişkin ayrıntılı bilgiye [buradan](#) ulaşılabilir.

Fikri ve Sınai Mülkiyet Ofisleri ile Meslek Örgütleri Bir Araya Geliyor

2015 yılında AB Parlamentosu ve Konseyi, AB Marka Mevzuatı Reform paketini onaylamış olup üye devletlerin ulusal yasalarını uyumlu hale getirmeyi, prosedürleri kolaylaştırmayı, iş birliğini kolaylaştırmayı ve sahteciliğe karşı mücadeleyi desteklemeyi amaçlamıştır. 13 Ekim – 15 Aralık arasında her perşembe yedi ulusal fikri mülkiyet ofisi (Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Litvanya, Polonya, Portekiz, Bulgaristan, İspanya, Almanya) ve iki derneğin (ECTA/INTA) ile iş birliği ile söz konusu değişikliklerle ilgili konuları kapsayan bir dizi canlı çevrimiçi seminer yayınlanmaktadır. Her seminerde, değişiklik yapılan direktifin üye devletin ulusal mevzuatında nasıl uygulandığını açıklanmaktadır. Habere ilişkin detaya [buradan](#) ulaşılabilir.

EUIPO 28. Yılı Kutladı

4 Ekim'de EUIPO 28. yılını kutlamıştır. EUIPO'da bu 28 yıllık süreçte 2.567.302 marka başvurusu; 1.543.418 tasarım başvurusu yapılmıştır. İlgili habere [buradan](#) ulaşılabilir.

EPO'DAN HABERLER

Karadağ Avrupa Patent Sözleşmesi'ne (EPC) dahil oldu

Karadağ, 01.10.2022 tarihinde Avrupa Patent Sözleşmesi'ne (EPC) dahil olmuştur. Böylelikle EPC'ye üye ülke sayısı 39'a yükselmiştir. 01.10.2022 itibariyle Avrupa Patent başvurularında, Karadağ da belirlenmiş (designated) ülkeler arasında yer alacaktır.

Üniter Patent Mahkemesine Yargıçlar Atandı.

19.10.2022 tarihinde Üniter Patent Mahkemesi (UPC), UPC Anlaşmasının yürürlüğe girmesinden itibaren toplam 85 yargıcın göreve başlamasını onaylamıştır. Yargıçların 34'ü hukuki, 51'i ise teknik olarak nitelikli durumdadır. UPC faaliyete başladığında, Anlaşmanın taraf ülkelerinde Üniter Patentler ve Klasik Avrupa Patentleri* ile ilgili konularda münhasır yargı yetkisine sahip olacaktır.

**Klasik Avrupa Patentleri için UPC'nin münhasır yargı yetkisi, geçiş dönemi süresince istisnalara tabi olacaktır.*

Sözlü Duruşmalar Video Konferans Şeklinde Görülmeye Başlandı

Pilot bir uygulama olarak başlayan, itirazlarda sözlü duruşmaların (oral proceedings) video konferans şeklinde görülmesinin sonuna yaklaşıırken, Avrupa Patent Ofisi (EPO) 01.01.2023 itibariyle bu uygulamanın varsayılan uygulama olmasına karar vermiştir; ancak itiraz birimi, belli/özel durumlarda sözlü duruşmaların yüz yüze gerçekleştirilmesine izin verebilecektir. Haber, EPO'nun internet sitesinde 22.11.2022 tarihinde yayınlanmıştır.

Sibel Gümüş*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

AIPPI 2022 Dünya Kongresi San Francisco'da Gerçekleştirildi

En son 2019 yılında Londra'da fiziki olarak düzenlenen ancak COVID-19 (Coronavirüs) salgını sebebiyle iki yıl üst üste online olarak deneyimlediğimiz **AIPPI Dünya Kongresi**, hayatın nihayet büyük ölçüde normale dönmüş olması ile yeniden fiziki olarak gerçekleştirilebildi.

10-13 Eylül 2022 tarihleri arasında **San Francisco**'da düzenlenen Kongre, olağana dönüş sonrası gerçekleştirilen en geniş katılımlı Fikri Mülkiyet etkinliklerinden biri olarak hafızalarda yer edindi. Hayatımızda yerini yadsıyamayacağımız çevrimiçi olanakların, fikri ve sınai haklar ekosistemine mensup insanların bir arada olmaya duyduğu özlemi ve ihtiyacı gideremediği ve gideremeyeceği bir kez daha anlaşıldı.

Dört gözle beklenen Kongre'nin gerçekleşmesinden kısa bir süre önce İstanbul'un AIPPI 2023 Dünya Kongresi'ne ev sahipliği yapacağı bilgisinin paylaşılması ile ulusal grubumuzun heyecanı da katlanmış oldu.

Uluslararası Büro ile Kongre Koordinasyon Komitesinin onayı, Venue Selection Committee'nin desteği ve Yönetim Kurulumuzun yıllardır süregelen hummalı çalışmaları ile gelinen bu noktanın gurur verici olmasının yanı sıra, dünyanın her yerinden meslektaşların önümüzdeki yıl ülkemizde ağırlanacak olması, kendimizi ve kültürümüzü daha iyi tanıtmak için mükemmel bir fırsat olarak bizleri beklemekte.

Her AIPPI Kongresi gibi San Francisco Kongresi de ExCo toplantıları da dahil olmak üzere AIPPI organlarının alt komite toplantıları, panel oturumları, AIPPI Café'ler, Women in AIPPI, Young Members Forum, açılış töreni, karşılama resepsiyonu, Cultural Evening, konulu öğle yemekleri ve kapanış yemeği gibi etkinliklerle dopdolu bir içeriğe sahipti. Tüm bu sayılanlara ilave olarak UPC Eğitim Kampı (UPC Boot Camp) da bu yıl her yıldan farklı olarak programa dâhil edildi.

Elbette Kongre programının **ana ögesi**, her yıl olduğu gibi, ülke gruplarının kendi aralarında istişare ederek mevzuatları doğrultusunda cevapladığı ve sonrasında derlenerek tek bir özet rapor haline getirilen fikri haklara ilişkin konu sorularının, kongre esnasında Study Committee toplantıları ve Plenary Session'lar sonrası ortaya konan taslaklarının ExCo'da oylanması sonucunda oluşan ve **esasen AIPPI'nin temel akademik çalışmaları olan "Yönergeler"** di.

Bu yıl söz konusu süreçler kısmen hibrit olarak planlanmış olmakla beraber, sistemin mevcut durumda daha çok fiziki katılımcılara müdahil olma imkânı sunabildiği alınan izlenimler arasındaydı.

Her zaman olduğu gibi çoğunlukla henüz yerleşik cevaplar bulamayacak kadar güncel, gelişime açık soruları ele alan ve bunlara mümkün olduğunca yeknesak ve uyumlaştırılmış cevaplar bulmayı hedefleyen, AIPPI'nin 2022 yılı için belirlediği **Konu Soruları** şunlardı:

Markalar: Markalar ve İnternet ve Sosyal Medya

Ulusal mevzuatta düzenlenen tüm ihlal çeşitlerinin markanın internet veya sosyal medyadaki kullanımını kapsamında da değerlendirilmesi gerektiği, pazaryeri sağlayıcılarının hızlandırılmış ve etkili mekanizmalara sahip olması ve sosyal medya fenomenlerinin sorumluluklarının genişletilmesine ilişkin düzenlemelerin gerektiğine ilişkin yönerge maddeleri kabul gördü.

Patentler: Teşhis Yöntemlerinin Patentlenebilirliği

İlgili yönerge maddelerinde, teşhis yöntemlerinin araştırma ve geliştirmeye yatırımın teşvik edilmesi amacıyla patentlenebilir konular olarak ele alınması ve bunların patentlenebilirlik kriterlerinin mevzuatta hüküm olmasa dahi kılavuz ya da yönetmelikler aracılığı ile inisiyatifte bırakılmaksızın düzenlenmesi gerektiği sonucuna varıldı.

Telif hakkı: Manevi Haklar

Özel hukuk meseleleri ile sınırlı olarak incelenen ve tüm ülkelerin uyumlaştırma taraftarı olduğu gözlemlenen konu sorusunun yönergesinde, manevi hak kategorilerinin tanımlanması ve manevi hakların telif hakkı yasasının kapsamına dahil olması gerektiği hususuna ilişkin maddeler onandı.

Genel: Hukuk davalarında ticari sırların korunması

Tavsiye niteliğinde bir yönergenin ortaya çıktığı konu sorusunda ulusal prosedürlerin uygulanmaya devam etmesi ve adil denge ilkesinin benimsenmesi yönünde maddeler ortaya kondu.

Ulusal grubumuzdan 19 üyemizin fiziki katılım sağladığı San Francisco Kongresi'nde Türkiye; başkanımız, 7 delege ve Büro Birinci Genel Sekreter Yardımcısı Sn. Nazlı Korkut Hanım'ın oy hakkı ile beraber toplamda 9 oy ile temsil hakkına sahip oldu.

Ayrıca, İstanbul'da gerçekleşecek olan **AIPPI 2023 Dünya Kongresi** esnasında ele alınacak Çalışma Soruları belirlenmiş olup söz konusu başlıklar San Francisco'da konu soruları tanıtım toplantısında aşağıdaki şekilde ilan edildi:

Ticari Markalar : **Markanın Ciddi Kullanımının İspatlanması**

Patentler : **Eşdeğerler Doktrini**

Telif Hakkı : **Meslek Birlikleri**

Genel : **Çevrimiçi İhlallerde Çevrimiçi Pazaryerlerinin Sorumluluğu**

Son olarak, Türkiye Grubu olarak bir sonraki yılın tanıtımı amacı ile sergi/fuar alanında yer verdiğimiz standımıza ve **San Francisco Hilton – Cityscape**'de gerçekleştirilen, sınırlı sayıda davetli ile gerçekleştirilmesi planlanmasına rağmen sınırsız 😊 sayıda konuk ağırlayan resepsiyonumuza gösterilen bu ilginin İstanbul'da gerçekleşecek Kongre'ye katılımın beklenenin çok üzerinde olacağı

yönünde umutlarımızı yeşerttiğine de değinmeden edemeyiz. Gerek Kongre süresince stantta gerekse muhteşem bir ambiyansta geçen resepsiyon boyunca, her bir katılımcı ve davetliye

ayrı ilgi ve alaka gösteren ve ağırlanmaları için emeklerini esirgemeyen ulusal grup üyelerine gösterdikleri olağanüstü çaba için bir kez de buradan teşekkür etmeyi bir borç bilmekteyiz.

*Patent ve Marka Vekili, Efor Patent, sibel.gumus@eforpatent.com

Muazzez Korutürk*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

AIPPI 2022 Genel Konu Sorusu: Hukuk Davalarında Ticari Sırların Korunması

AIPPI 2022 Dünya Kongresi'nde tartışılan genel hukuk konusu 'Hukuk Davalarında Ticari Sırların Korunması' oldu.

Konunun kapsamı AIPPI tarafından yalnızca hukuk davaları ile ve mahkemeler nezdinde yürütülen hukuki prosedürler esnasında ticari sırrın korunması ile sınırlandırılmıştır.

AIPPI, bu çalışma sorularında;

- a) Hukuk davalarında ticari sırların ifşa edilmesine karşı korunması, bunların gizliliğinin muhafaza edilmesi ve/veya ifşa edilmesini kısıtlamak için alınabilecek ve/veya alınması gereken özel tedbirleri,
- b) Bir tarafın kendisine karşı açılan davayı bilme hakkı ve dolayısıyla, bir yanda ticari sırların ifşa edilmesine karşı korunması gerekliliği ile diğer yanda ilgili tarafın adil yargılanma hakkının korunması gerekliliği arasındaki çatışma olasılığını,

tartışmıştır.

Çalışmanın can alıcı noktası, bir tarafın kendisine karşı açılan davayı bilme hakkı kapsamında ileri sürülen ticari sır ne derecede vakıf olması gerektiği hususu derinlemesine tartışılmıştır. Bu noktada AIPPI, kendisine karşı ticari sır hakkı ileri sürülen kişi ile ticari sır hakkına sahip olan kişi arasında 'Adil Denge' ilkesinin gözetilmesi gerektiğini bildirilmiştir.

Önemle belirtmek gerekir ki, ticari sırrın bir davanın her aşamasında korunması gerektiği belirtilmiştir.

Delil toplama prosedürleri sürecinde, bir ticari sırrın minimum düzeyde ifşa edilmesi için çeşitli önlemler önerilmiş ve bir ticari sırrın azami düzeyde korunması için önlemler alınması gerektiği belirtilmiştir.

Bunun yanı sıra, ticari sırların ayrıntılarının mahkeme nezdinde yürütülen işlemler esnasında kamuya açıklanmadan önce okunaksız hale getirilmesi önerilmiştir.

Ticari sırların konu olduğu hukuk davalarının sonunda ise mahkeme tarafından ticari sırrın korunmaya devam edilmesi ve aynı şekilde bir davaya konu olan ticari sırrın mahkeme tarafından korunması için gerekli önlemlerin alınması da AIPPI tarafından önerilmiştir.

* Ortak Avukat, Deriş Avukatlık Ortaklığı, muazzez.koruturk@deris.com

Feride Utku*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

AIPPI 2022 Marka Konu Sorusu: Markalar ve İnternet ve Sosyal Medya

AIPPI tarafından, “*markaların internet ve sosyal medyada kullanımı ile korunmasına*” ilişkin olarak, ulusal mevzuat kapsamına dair 9 soru, ulusal mevzuatın gelişim alanlarına dair 2 soru ve en nihayetinde, harmonizasyon önerilerini içerir 12 soru olmak üzere, toplamda 23 sorunun yanıtı aranmıştır.

Ulusal mevzuata ilişkin sorular kapsamında, bölgesel mevzuatlarda internet ve sosyal medya aracılığıyla gerçekleştirilen marka ihlallerinin ne suretle düzenlediği, başka bir deyiş ile bu konuda özel bir yasal düzenlemenin, bu tür ihtilafları çözecek özel bir mekanizmanın veya sistemin bulunup bulunmadığı, bu ihlallerin kapsamı ile ne suretle vuku bulunduğu ve dahi sosyal medya fenomenlerinin sorumluluğuna ilişkin esaslar incelenmiş ve somutlaştırılmıştır.

6769 sayılı *Sınai Mülkiyet Kanunu’nda*, madde 7/3 (d) madde ve fıkrası uyarınca, marka sahibinin, izinsiz olarak yapılması hâlinde, işareti kullanan kişinin, işaretin kullanımına ilişkin hakkı veya meşru bağlantısı olmaması şartıyla işaretin aynı veya benzerinin internet ortamında ticari etki yaratacak biçimde alan adı, yönlendirici kod, anahtar sözcük ya da benzeri biçimlerde kullanılmasını yasaklatma ve bu fiillerin önlenmesini talep etme hakkı bulunmaktadır.

Bununla birlikte, mevzuatımız uyarınca, internet ortamında vuku bulan marka ihlallerini çözecek özel bir mekanizma veya sistem bulunmamakta olup diğer fiziki ortamda gerçekleştirilen marka ihlallerini çözmeye yetkili Fikri ve Sınai Haklar Mahkemelerinin yetkili olduğu belirtilmiştir.

Mevzuatımız uyarınca, aşağıda belirtilen fiillerin gerçekleşmesi halinde internet ortamında bir marka ihlalinden söz edileceği belirtilmiştir.

- Markanın, bir ürün veya hizmeti çevrimiçi ortamda satmak için kullanılması,
- Markanın anahtar kelime olarak kullanılması,
- Markanın meta etiket olarak kullanılması,
- Markanın hashtag olarak kullanılması,
- Markanın bir sosyal medya hesabı ismi veya çevrimiçi mağaza adı olarak kullanılması;
- Markanın kıyas için kullanılması.

Yine, mevzuatımız kapsamında, sosyal medya fenomenleri tarafından ihlal oluşturan bir markanın ürün veya hizmetini desteklemesi halinde sorumlu tutulabileceği belirtilmiş, özellikle, 6769 sayılı Sı-

nai Mülkiyet Kanunun'da, madde 29/1 (c) madde ve fıkrası altında düzenlendiği üzere, markayı veya ayırt edilemeyecek kadar benzerini kullanmak suretiyle markanın taklit edildiğini **bildiği** veya **bilmesi gerektiği hâlde** tecavüz oluşabileceğinin altı çizilmiştir.

Ulusal mevzuatımızda bu konuya dair gelişim alanları olarak ise;

- Özellikle, 5651 Sayılı *İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanun*, madde 9'da yer alan kişilik haklarının ihlaline ilişkin içerik sağlayıcının içeriği kaldırma yönündeki yükümlülüğünün, internet ortamındaki marka ihlallerinin de hızlı ve efektif bir çözümü olarak uygulanabileceği tartışılmıştır.
- İnternet ortamında pazar yeri sağlayıcıları ile yer sağlayıcılarının uygulayabileceği ortak ve standart bir düzenlemeye tabi "*Bildirim ve yayından kaldırma prosedürü*" oluşturulabileceği düşünülmüştür.
- Mevzuatımızda, sosyal medya fenomenlerinin olası marka ihlallerine ilişkin sorumlğunun özel olarak düzenlenmesi gerektiğine işaret edilmiştir.
- Mevzuatımızın, yeni sanal dünyalar (Metaverse gibi), kripto değerler (NFT, kripto paralar vb.) ver diğer dijital değerler dikkate alınarak güncellenebileceği belirtilmiştir.

Son olarak, çalışma grubumuz harmonizasyon önerilerine dair, kozmetik, tekstil, gıda ve eğlence sektörüne dahil birden fazla şirket avukatı ile görüşmeler gerçekleştirmiş ve internet ortamında vuku bulan marka ihlallerinin kapsamı ile bu konuya dair harmonize yapıya sahip, özel bir yasal düzenleme, bu tür ihtilafları çözecek özel bir mekanizma / sistem ihtiyacının bulunduğu ve dahi sosyal medya fenomenlerinin sorumluluğuna ilişkin bir düzenleme ihtiyacı olduğu bildirilmiştir.

Türk Çalışma Grubu dışında, AIPPI'nin ulusal ve bölgesel grupları ve bağımsız üyelerinden, bu Yönergeye ilişkin ulusal ve bölgesel yasalarla ilgili ayrıntılı bilgi ve analizler sunan 43 rapor AIPPI Genel Raportör Ekibinde toplanmıştır.

Bu Raporlar, AIPPI Genel Raportör Ekibi tarafından incelendikten sonra, özet rapor haline getirilmiş ve 2022'de San Francisco'da yapılan AIPPI Dünya Kongresi'nde özel bir çalışma komitesi bünyesinde ve yine bir tam katılımlı genel oturumda daha detaylı olarak görüşülmüş ve akabinde AIPPI Yürütme Komitesi tarafından aşağıdaki yönerge benimsenmiştir:

- 1) Bir markanın internet veya sosyal medyadaki kullanımı, ulusal hukuk tahtında öngörülen ihlal teşkil eden kullanım unsurlarını kapsamakta ise, ihlal teşkil edebilecek bir kullanım sayılmalıdır.
- 2) İhlale ilişkin diğer tüm şartların da mevcut olması kaydıyla, marka sahibinin izni olmaksızın internet veya sosyal medyada diğerlerinin yanı sıra aşağıda belirtilen fiillerin gerçekleşmesi halinde bir marka ihlalinden söz edilir:
 - Markanın, bir ürün veya hizmeti çevrimiçi ortamdan sunmak, satmak, tanıtmak veya reklamını yapmak için kullanılması;
 - Markanın bir sosyal medya hesabı ismi veya çevrimiçi mağaza adı olarak kullanılması;
 - Markanın anahtar kelime olarak kullanılması;
 - Markanın meta etiket olarak kullanılması;

- Markanın hashtag olarak kullanılması;
 - Markanın başka bir tarafın ürün veya hizmetini desteklemek veya tanıtmak için kullanılması.
- 3) Bir mahkeme, heyet veya yetkili merci, bir web sitesi, çevrimiçi platform veya sosyal medya o yargı çevresinde erişilebilir durumdaysa ve aşağıdaki 4. paragrafta belirtilen yargı çevresinde bir etkisi olması muhtemel olan ve o yargı çevresini uygun mahkeme haline getiren başka faktörler varsa internet veya sosyal medyadaki herhangi bir kullanımın, o yargı çevresinde koruma altında olan bir markayı ihlal edip etmediğine karar verme yetkisine sahip olacaktır.
- 4) Paragraf 3 uyarınca yargı yetkisini belirlemek için özellikle aşağıdaki faktörlerin varlığı dikkate alınacaktır:
- a. İlgili web sitesinde, çevrimiçi platformda veya sosyal medyada markanın yetkisiz kullanıcısı tarafından o yargı çevresindeki tüketicilere mal/hizmet/içerik sağlanması,
 - b. İlgili web sitesinde, çevrimiçi platformda veya sosyal medyada yetkisiz marka kullanımı ile o yargı çevresindeki tüketicileri hedefleyen bir içeriğin bulunması
 - c. İnternet sitesinin, çevrimiçi platformun veya sosyal medyanın o yargı çevresinin yerel para biriminde ödemeye izin vermesi,
 - d. İnternet sitesinin, çevrimiçi platformun veya sosyal medyanın telefon numaraları, adresler vb. yerel iletişim bilgilerini kullanması,
 - e. İnternet sitesinde, çevrimiçi platformda veya sosyal medyada markanın yetkisiz kullanıcısının, o yargı çevresinde bir ikametgahı veya işyeri olması veya herhangi bir lojistik hizmet kullanması ve/veya
 - f. İnternet sitesinin, çevrimiçi platformun veya sosyal medyanın, ilgili yargı çevresinin yerel dilini kullanan çağrı merkezlerinin kullanımı da dahil olmak üzere, yargı çevresinin yerel dilini kullanması.
- 5) Çevrimiçi platformlar, bildirim ve yayından kaldırma prosedürleri ve asgari olarak aşağıdakilerden en az üçü de dahil olmak üzere, platformlarında marka haklarını korumak için hızlandırılmış ve etkili mekanizmalar sağlamalıdır;
- a. Yayından kaldırma ve tekrar yayınlanmasını önleme prosedürleri;
 - b. Bir satıcıyı, çevrimiçi mağazayı veya pazaryerini kapatma;
 - c. Çevrimiçi platforma kullanımda olduğu bildirilen tescilli markaların bir listesi;
 - d. Bir çevrimiçi platformda bir markanın kullanıcısının orijinal ürün doğrulamasını belirtme olanağı; ve
 - e. Platformlarındaki herhangi bir potansiyel ihlal hakkında araştırma yapıp marka sahibini, bilgilendirme yapmaya ve potansiyel ihlalcinin iletişim bilgilerini sağlamaya yönelik bir mekanizma.
- 6) Sosyal medya fenomenleri, başka bir tarafın markasını ihlal eden bir ürün veya hizmet için ticari bağlamda sundukları onay ve destekten dolayı sorumlu tutulmalıdır.

* Ortak Avukat, Deriş Avukatlık Ortaklığı, feride.utku@deris.com

Aysel Korkmaz Yatkın*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

AIPPI 2022 Patent Konu Sorusu: Teşhis Yöntemlerinin Patentlenebilirliği

AIPPI 2022 Dünya Kongresi'nde, teşhise ilişkin buluşların patentlenebilirliği konusu ele alınmıştır.

Katılımcı ülkelerin gruplarından toplam 36 Rapor alınmıştır. Konunun farklı yönlerine odaklanan çeşitli sorular tüm ulusal gruplar tarafından değerlendirilmiş, yanıtlanmıştır.

Bu yanıtlara göre bazı konularda uzlaşılar sağlandığı dikkat çekmiştir.

- Teşhis amacı taşıyan bir cihaz ya da makine patentlenebilir olmalıdır.
- Teşhise yönelik olarak verileri işleyebilen ve tedavi sunabilen bir cihaz veya makine de patentlenebilir.
- Teşhis yöntemi, insan veya hayvan vücuduna doğrudan uygulama içermediği sürece patentlenebilir olmalıdır.
- Teşhis metotlarının patentlenebilirliğine ilişkin olarak, aynı doğrultuda yargı kararları verilmesi ile kararların ve bu konudaki tutumun açıklanması ve tutarlı olması için uygulamada uyum sağlanması elzemdir.

Tüm bu hususlar ortaya konarak AIPPI Kongresi sonucunda çıkan Yönergede, (Resolution) özet olarak şu sonuçlara varılmıştır:

- Teknolojik tüm buluşlara patent verilmesi gerekir. Dolayısıyla bir buluşun yalnızca teşhis yöntemleri ile ilgili olması o buluşu patentlenebilirlik kapsamı dışında tutmamalıdır.
- Karar vericiler ve uygulayıcılar açısından bu konuda net ve tutarlı bir görüş ve uygulamanın mevcut olması teşhis yöntemleri açısından patent korumasını sağlayabilmek için önem arz ettiğinden, yasa ve yönetmelikler başta olmak üzere ilgili mevzuatın regüle edilerek uyumlu hale getirilmesi gerekmektedir. Böylece tıbbi teknolojiler ve tıbbi cihazlar açısından da hukuki kesinlik sağlanabilecektir.
- Özellikle ürün ve kitler teşhis yöntemlerinde uygulama amacı taşıdığından patentlenebilirlik kapsamı dışında tutulmamalıdır. Ayrıca biyolojik parametrelere dayalı teşhisleri içeren yöntem ve kullanımlar da patent korumasında olmalıdır.
- Ülkeler, doktor ve/veya veteriner hekimlerin mesleki görevleri kapsamındaki eylemlerini patent ihlali kapsamının dışında tutabilir.

*Ortak Avukat, Gün + Partners, aysel.korkmaz@gun.av.tr

Elif Türkan Dinçer*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

AIPPI 2022 Telif Konu Sorusu: Manevi Haklar

Her yıl olduğu gibi, dünyanın her yerindeki AIPPI üyeleri için bu yılın da en heyecanlı günleri San Francisco’da yapılan AIPPI Dünya Kongresi oldu. 2021 yılı çalışma sorularının da hem online hem fiziksel katılımlarla tartışıldığı kongrede marka, patent, tasarım ve genel konu sorularının yanı sıra telif hakları ile ilgili olarak “Manevi Haklar” başlığını tartışıldı.

AIPPI Ulusal ve bölgesel grupları ve bağımsız üyelerinden, bu karara ilişkin ulusal ve bölgesel yasalarla ilgili ayrıntılı bilgi ve analizler sunan 37 rapor alındı. Oldukça geniş katılımı hazırlanan raporlar, kongrede özel bir çalışma komitesi bünyesinde ve yine bir tam katılımlı genel oturumda daha detaylı olarak görüşüldü. Akabinde ise AIPPI Yürütme Komitesi tarafından bir Yönerge ortaya koyuldu. Ön çalışmaların tam bir uyum içerisinde geçmesine rağmen kongre sırasında ABD ekibinin manevi hakların tanınmasının anayasalarına aykırı olduğu görüşü ile ortaya çıkması heyecan yaratan tartışmalara neden olsa da tüm üyelerce mevcut olanın değil olmasının gerektiğinin görüşüldüğünün kabulü ile ortak bir karara varılabildi.

Sorunun kapsamı “Manevi Haklar” olarak adlandırılıp adlandırılmadığına bakılmaksızın, eser sahiplerinin ekonomik olmayan haklarına koruma sağlamak için kullanılan tüm yasal hakları ve kavramları içermektedir. Kararda, “eser sahibi” terimi, yasal eser sahibinin yaratıcı olmadığı durumlar da dahil olmak üzere, eseri yaratan gerçek kişiyi ifade etmekte ve telif hakkıyla korunan her türlü eser bu kapsama girmektedir. Sorunun manevi haklara ilişkin özel hukuk ile kısıtlı olduğunu, ceza hukuku meselelerinin kapsam dışı tutulduğunu özellikle belirtmek gerekiyor.

Kongre’de ulaşılan Yönerge’nin son halinin özeti şöyledir:

- Tüm üyelerce telif haklarına ilişkin manevi hakların uyumlaştırılması arzu edilmektedir.
- Manevi haklar, telif hakkı yasasında düzenlenmeli ve her tür eser bakımından manevi hakların tanınması gereklidir.
- Farklı ülkelerden korunması gereken manevi haklara ilişkin farklı öneriler gelmiş olsa da tüm üyeler tarafından en azından aşağıdaki manevi hak kategorileri tanınması gerektiği konusunda fikir birliğine varılmıştır:
 1. Aşağıdakiler dahil eser sahibine atıfta bulunma hakkı:
 - Eserin sahibi olarak tanınma hakkı
 - Diğer yandan, bir eseri isimsiz veya takma adla yayınlama hakkı
 2. Eserin çarpıtılmasına, esere zarar verilmesine veya eser sahibine zarar vermesi koşuluyla eserin sair şekilde değiştirilmesine itiraz etme hakkı olarak tanımlanan eserin bütünlüğünün korunması hakkı,

3. Bir eserin umuma arz edilip edilmeyeceğine ve hangi şartlarda umuma arz edileceğine karar verme hakkı olarak tanımlanan ve eserin ilk kez kamuya sunulması kararı olarak anlaşılan umuma arz hakkı.
- Bu tanınması elzem olarak görülen manevi hakların yanı sıra aşağıdaki manevi hakların tanınması da önerilmektedir:
 1. Eser sahibine zarar veren bağlamsal değişikliklere itiraz etme hakkı,
 2. Bir eserin, eser sahibine zarar verecek şekilde, örneğin bir ürün, hizmet, amaç veya kurumla bağlantılı olarak, kullanımına itiraz etme hakkı,
 3. Cayma hakkı, eğer varsa etkilenen diğer taraf/ tarafların zararlarını tazmin etmek kaydıyla, eser sahibinin eserin yayımını/dağıtımını durdurma (fikir değişikliği nedeniyle bir sözleşmeyi feshetme dahil) hakkı olarak tanımlanan cayma hakkı.
 - Manevi hakların elbette mutlak şekilde her şart altında uygulanması düşünülemez. Olayın özelliklerine göre bazı istisnalara ve sınırlamalara tabi olması gerekecektir. Aşağıda sayılan kısıtlamaların mutlaka dikkate alınması gerekmektedir:
 1. Belirli eser kategorileri bakımından belirli koşullar altında koruma kapsamını sınırlamak zorunlu olabilir. Örneğin:
 - Yazılım veya veri tabanları,
 - Mimari eserler,
 - Görsel-işitsel eserler,
 - Uygulamalı sanat eserleri, faydacı ve teknik eserler.
 2. Eserin bütünlüğünün korunması hakkı ile ilgili olarak, eser sahibinin şerefine veya itibarına zarar vermediği sürece eserde küçük değişiklikler yapılması durumunda;
 - Hakların kötüye kullanılması durumunda;
 - Eleştiri, yorum, öğretim, araştırma, burs, parodi ve haber verme amacıyla kullanım.
 - Manevi hakların sahipliği konusunda tam bir fikir birliği mevcuttu: Gelecekte yapay zekaya ilişkin düzenlemelerde farklılıklar ortaya çıkacağı açık olsa da bir eserin yaratıcısı günümüz koşullarında hâlâ gerçek kişidir. Bu itibarla, manevi hakların sahibi de eserin yaratıcısı olmalıdır ve tüzel kişiler manevi hakların sahibi olamazlar. Eser sahibinin ölümünden sonra onun mirasçıları veya vasiyetname ile belirlenen bir kişi manevi hakları kullanmaya yetkili olmalıdır.
 - Manevi haklardan faydalanma süresi, mali haklardan faydalanma süresinden az olmamalıdır.
 - Bir eseri (örn. bir resim, heykel, mimari) içeren bir maddi varlığın sahibinin mülkiyet hakları, menfaatlerin dengeleri gözetilerek manevi haklar ile sınırlı olabilir. Yani, örneğin bir tablo satıldığında o tablonun sahibine eseri bozma, ortadan kaldırma hakkı tanınmamalıdır.
 - Bildiğiniz gibi ülkemizdeki düzenlemelerde manevi hakların sözleşme ile manevi hakların devredilmesine ilişkin bir hüküm bulunmamaktadır ve yerleşik içtihatlarla göre manevi hakların devredilemeyeceği kabul edilmektedir. Aynı doğrultuda yönergede de aşağıdaki sınırlara tabi olarak manevi haklar sözleşmeye bağlanabileceği kararlaştırılmıştır:
 - Sözleşmeden doğan manevi haklar üçüncü şahıslara devredilememelidir;
 - Herhangi bir manevi haktan tamamen vazgeçmek veya feragat etmek mümkün olmamalıdır.

Örneğin, eser sahibi sözleşme kapsamında şunları yapabilmelidir:

- Manevi hakların belirli türlerde kullanımlarına izin vermek;
- Eserinde belirli değişiklikler yapılmasına izin vermek;
- Uyarılama hakları gibi devredilmiş ekonomik haklardan doğan değişikliklere izin vermek;
- Manevi haklarla ilgili geçmişteki (ex post facto) ihtilafları çözmek.

Manevi hakların ihlali, telif hakkı ihlali teşkil eder. Bir manevi hak ihlalinin koşulu, yazılı hukuk ve içtihat hukuku ile tanımlanan manevi hakların ihlali olması ve menfaatler arasında denge gözetilmesidir. Eserin bütünlüğünün korunması hakkı söz konusu olduğunda; davacı, değişikliklerin eser sahibine zarar verdiğini kanıtlamalıdır.

Başta konu sorularının tartışılıp cevapların hazırlanmasında çalışan ekip arkadaşlarımız ve kongreye katılarak tartışmalarda görüşlerimizi savunan üyelerimize bu vesileyle tekrar teşekkürlerimizi sunarız.

* Avukat, Deriş Avukatlık Ortaklığı, elif.dincer@deris.com

Zehra Enligün*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

IP Camp 2022: Pandemiden Sonra İlk

2019’da düzenlenen etkinlik sonrasında araya pandeminin girmesiyle gerçekleştirilemeyen IP Camp, pandemiden bu yana ilk kez 29-30 Eylül, 1 Ekim 2022 tarihlerinde gerçekleştirildi. Pandemi eşliğinde devam ettiğimiz hayatlarımıza çevrimiçi etkinliklere ek olarak yüz yüze görüşebildiğimiz, daha alışkın olduğumuz ve heves ettiğimiz şekilde sosyalleşebildiğimiz, aynı masa etrafında sohbet edebildiğimiz etkinliklere de dönmeye başlamanın hepimize iyi geldiğini düşünüyorum.

Eğitmenler arasında yer aldığım IP Camp 2022’de Stratejik Patent Portföy Yönetimi konu başlığı çerçevesinde yerli ve yabancı eğitmenler tarafından Patent Haritalama, Analiz, Benchmarking, Patent Değerleme, Patent Başvuru Stratejileri, Faaliyet Serbestliği Stratejileri, Anlaşmazlık/Dava Stratejileri, Lisanslama Stratejileri, Üniversite ve Sanayi Perspektiflerinden Ortak AR-GE Projelerinde Fikri Haklar Yönetimi ile Üniter Patent konuları çalışıldı. Son gün ise teknoloji transferi ve patentlerin ticarileştirilmesinde sıradaki trendler, beklentiler çerçevesinde sohbetler gerçekleştirildi.

Teknoloji ve Lisans Yöneticileri Derneği (LES Turkey) tarafından düzenlenen IP Camp’te teknoloji transferi, lisanslama ve ticarileştirme odağında yüksek verim alındığını, paylaşılan bilgilerin ve dahası deneyimlerin çok kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Sonraki IP Camp’i hep birlikte sabırsızlıkla bekliyoruz.

* Fikri Sermaye Yönetim Danışmanı, Patent ve Marka Vekili, Ankara Patent, zehra.enligun@ankarapatent.com

Deniz Merve Ersoy Pınar*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

MARQUES Yıllık Toplantısı Madrid'de Gerçekleşti

900'den fazla kişinin katıldığı 36. MARQUES Yıllık Konferansı Eylül ayında Madrid'de gerçekleştirildi. Sürdürülebilirlik ve teknolojinin markaların geleceğini nasıl şekillendireceğinin konuşulduğu konferansın açılış törenine, Madrid Belediye Başkanı ve İspanyol Patent ve Marka Ofisi Genel Müdürü de katıldı.

EUIPO ve WIPO'dan da temsilcilerin katıldığı Konferans, fikri mülkiyet hukuku alanında çalışan avukat, marka vekili ve marka temsilcilerinin pandemi sonrasında tekrar bir araya gelmesine imkân sağladığı için tüm katılımcılar çok mutlu. Konferansın gerçekleştirildiği günlerde AIPPI Dünya Kongresi'nin 2023'te İstanbul'da yapılacağı duyurusunun yapılmış olması, katılımcıların Türk katılımcılara daha fazla ilgi göstermesine yol açtı.

Konferans süresi boyunca gerçekleştirilen seminerler, atölye çalışmaları, resepsiyonlar gala yemeği tüm katılımcılar tarafından çok beğenildi.

Konferans konusuna uygun şekilde, MARQUES da sürdürülebilirliği sağlamak adına düzenlemeler yaptı. Konferansta tüketilen kâğıt miktarını azaltmak hedeflendi ve FSC sertifikalı ve sürdürülebilir ormanlardan elde edilmiş kâğıtlar kullanıldı. Sahnede LED ekranlar kullanılarak sahne ekipmanlarının mekâna taşınmasının önüne geçildi. %100 geri dönüştürülmüş plastikten su şişeleri tercih edilerek atıklar azaltılmaya çalışılırken, israfın önlenmesi için de doğru miktarda yiyecek hazırlamaya özen gösterildi. Katılımcılar için hazırlanan çantalardan etkinlik sonrasında bırakılanlar çocuklar yararına faaliyet gösteren ve kâr amacı gütmeyen bir kuruluşa bağışlandı.

MARQUES'ın bir sonraki yıllık Konferans'ı 2023 yılında Berlin'de yapılacak.

*Avukat & Marka Vekili, Ortak, Pekdincer Partners, denizpinar@pekdincer.av.tr

Uğur Aktekin*

**AIPPI Türkiye /
Fikri Mülkiyet Hakları
Koruma Derneği Üyesi**

Havva Yıldız****Göksu Ayçıl Altınok*****

İnternet Sitelerinin Hukukumuzda Korunması

1. Giriş

Geçtiğimiz yıllar içerisinde internet, bilgiye erişim ve paylaşım temel fonksiyonlarının ötesinde tüm dünyayı birbirine bağlayan bir nitelik kazanmış ve insanların birtakım temel ihtiyaçlarını gidermesinin vazgeçilmez bir yöntemine dönüşmüştür. İnternet siteleri ise bu faaliyetlerimizde kullandığımız araçlar olmak suretiyle her gün pek çok kez temas ettiğimiz yapılar haline gelmiştir. Günlük hayatımızda sıkça kullandığımız bu yapıların hukuki korumasının nasıl gerçekleştirilmesi gerektiği sorusuna cevap arayan bu makalede, bir yandan “internet sitelerinin” hangi unsurlardan oluştuğuna diğer yandan yargı kararları ve akademik tartışmalar ışığında bunlara sağlanabilecek koruma türlerinin neler olabileceğine değinilecektir.

2. İnternet Sitesinin Tanımı ve Unsurları

İnternet sitesi, ortak bir alan adı altında bulunan ve internete bağlı sunucu tarafından ulaşılabilir kılınan internet sayfalarının bir birleşimi olarak tanımlanabilir.¹ İnternet siteleri; internet sayfası, kullanıcı arayüzü, bilgisayar programı, veritabanı ve sunucu gibi pek çok farklı unsurdan oluşur.² Hukukumuzda internet siteleri için belirlenmiş özel bir koruma türü bulunmamakla birlikte internet sitelerini oluşturan unsurlar ve internet sitelerinin içeriği, ön görülen şartları sağlamak kaydıyla çeşitli korumalardan yararlandırılabilirlerdir.

Örneğin, internet sitesini çalıştıran bilgisayar programı 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu’nun (“FSEK”) 2. maddesi uyarınca “ilim ve edebiyat eseri” olarak korunurken, site içeriğini oluşturan unsurlar da kanuni şartları taşımaları halinde FSEK kapsamında sayılı diğer eser kategorilerinden birine dâhil edilebilecektir. Bu makalenin de konusunu oluşturduğu üzere, internet sitesine, onu oluşturan unsurlardan bağımsız olarak ek bir hukuki koruma sağlanıp sağlanamayacağı hususu ise fikri mülkiyet koruma türleri ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nun (“TTK”) haksız rekabet hükümleri kapsamında ayrıca değerlendirilmelidir.

1 Fahrettin Erdinç, Yeni Başlayanlar İçin HTML5& CSS3, 4. Baskı, İstanbul, Mart 2018, Pusula 20 Teknoloji ve Yayıncılık, s. 4 vd.; aynı yönde Yağmur Yollu, **İnternet Sitelerinin Korunması**, Yüksek Lisans Tezi, s. 6 vd.

2 Yollu, *Ibid.* s. 7 vd.

3. Fikri Mülkiyet Hukuku Kapsamında Koruma

İnternet sitelerinin FSEK kapsamında eser korumasından ve/veya 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu ("SMK") kapsamında marka ve/veya tasarım korumasından yararlandırılması gündeme gelebilecektir.

a. FSEK Kapsamında Eser Olarak Korunması

Bir fikri ürünün, FSEK'in 1/b maddesi uyarınca eser sayılabilmesi için sahibinin hususiyetini taşıması, sahibinin hususiyetini yansıtacak düzeyde somutlaşmış olması, fikri çabanın ürünü olması ve FSEK'te öngörülen eser türlerinden birine dâhil olması gerekir. *İnternet siteleri de hususiyet, somutlaştırma ve fikri çabanın ürünü olma* kriterlerini sağlayabilirler. Nitekim İstanbul 16. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2018 tarihli bir kararında "...Web sitelerindeki grafik, metin, ses, resim, müzik, tasarım, sitelerinin tanınırlığı ve bilinirliği gibi hususlar birlikte değerlendirildiğinde **internet siteleri birer fikri eser niteliğindedir.**" sonucuna varılmıştır.³ Ancak internet siteleri için FSEK kapsamındaki korumayı tespit noktasındaki zorluk genel olarak "*FSEK'te öngörülen eser türlerinden birine dâhil olma*" kriterinin sağlanıp sağlanmadığı bakımından doğmaktadır.

Doktrin ve yargı kararlarında ise internet sitelerinin genellikle "güzel sanat eseri" olarak, "bilgisayar programı" olarak, "derleme eser" olarak veya "veritabanı" olarak korunması gerekeceği yönünde çeşitli tartışmalara yer verildiği görülmektedir. Bunlara ek olarak internet sitelerinin multimedya eser olarak bir bütün halinde ayrı bir koruma türünden yararlandırılması gerekeceğini belirten görüşler de bulunmaktadır.

- Güzel Sanat Eseri Olarak Korunması

FSEK'in 4. maddesi uyarınca estetik değere sahip olan "grafik eserler" güzel sanat eseri olarak kabul edilmektedir. İnternet sitesinin de resimleri, grafikleri, yerleşim düzenleri ve renkleriyle bir bütün oluşturduğu gözetildiğinde, hazırlayanın hususiyetini taşıması ve estetik değere sahip olması halinde internet sitelerinin "grafik eser" niteliği taşıyabileceği söylenebilir. Nitekim Yargıtay 11. Hukuk Dairesi 2018 tarihli bir kararında "... reklamların bulunduğu **web sitesinin resimleri, grafikleri, haberlerinin yerleşim düzenleri, renkleri ve kısacası tüm bu işlemlerle ilgili toplu görünümün özellik arz ettiği ve bu tasarımı hazırlayanın hususiyetini taşıy nitelikte olması sebebiyle çalışmanın ayrıca grafik eser niteliği de taşıdığı...**" yönünde bir değerlendirmede bulunmuştur.⁴

- Bilgisayar Programı Olarak Korunması

FSEK'in 2. maddesi uyarınca "*her biçim altında ifade edilen bilgisayar programları ve bir sonraki aşamada program sonucunu doğurması koşuluyla bunların hazırlık tasarımları*" ilim ve edebiyat eserleri arasında sayılmıştır. Bilgisayar programı ile internet sitesi arasındaki ilişki, bilgisayar programının internet sitesinin çalıştırılabilmesi ve görüntülenebilmesi için zaruri bir aracı olması yönündendir. Bilgisayar programları ile internet sitesi arasındaki bu sıkı ilişki sebebiyle internet sitelerinin bilgisayar programı gibi korunabileceği görüşü doktrinde ileri sürülmüş olsa da⁵ internet sitelerinin esasen altta çalışan bilgisayar programından daha geniş kapsamlı bir bütün olması ve internet siteleri

³ İstanbul 16. ATM, E. 2018/422, K. 2018/417, T.10.5.2018

⁴ Yargıtay 11. HD, E. 2016/6829 K. 2018/768, T. 5.2.2018

⁵ Mustafa Aksu, Bilgisayar Programlarının Fikri Mülkiyet Hukukunda Korunması, s. 45, dpn 214.

oluşturulurken, bilgisayar programlarının oluşturulmasında takip edilen fonksiyonel amaca ek olarak estetik ve görsel amaçlar da güdülüyor olması sebepleriyle bilgisayar programı korumasının internet sitelerine yeterli korumayı sağlamayacağı görüşü baskın gelmektedir.⁶ Yargıtay da ikinci görüşte olup 2018 yılında verdiği bir kararda dava konusu web tasarımının kanunun ifade ettiği anlamda bilgisayar programı olarak korunacak eserler arasında olmadığı yönünde verilen ilk derece mahkemesi kararını onamıştır.⁷ Bu kararda Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı'nın bilgisayar programını, makinenin okuyabileceği bir ortama yüklediğinde bilgi işleme kapasitesine sahip böyle bir makinenin belirli bir işlev veya görevi yerine getirmesini ya da belirli bir sonucu göstermesini sağlayabilme yetisine sahip bir komutlar dizini olarak tanımladığı ve davacıya ait internet sitesinin bu kapsamda, işletim sistemi, uygulama programı ya da mikro kod olarak tanımlanamayacağı tespitleri yapılmıştır.

- Derleme Eser Olarak Korunması

FSEK'in 1B/b. maddesi uyarınca derleme eser "...özgün eser üzerindeki haklar saklı kalmak kaydıyla, ansiklopediler ve antolojiler gibi muhtevası seçme ve düzenlemelerden oluşan ve bir düşünce yaratıcılığı sonucu olan eseri" ifade eder. Doktrinde internet siteleri ile derleme eserler arasında birden çok unsur barındırma özelliği yönünden ortaklık olduğuna işaret edilmiştir. Özellikle, derleme eserlerdeki içeriğin seçme ve düzenlemelerden oluşması ve internet sitelerinin de derleme eser gibi içeriğinde eser niteliği taşıyan ve taşımayan pek çok farklı unsur içerebiliyor olması yönünden benzerlik kurulmuştur.⁸ Bu kompakt yapıları sebebiyle internet sitelerinin niteliğine uygun düştüğü ölçüde derleme eser olarak korunması gerektiği görüşü ileri sürülmüş ve derleme eserlerde olduğu gibi hususiyetin, unsurların seçim ve düzenlenmesinde aranacağı savunulmuştur.⁹ Doktrinde derleme eserlere sağlanan hukuki korumanın internet sitelerine uygulanıp uygulanmayacağına ilişkin yapılan bu tartışmanın yargı kararlarında henüz tartışma konusu edilmediği görülmektedir.

- Veritabanı Olarak Korunması

FSEK 6/1-11. maddesi uyarınca "Belli bir maksada göre ve hususi bir plan dâhilinde verilerin ve materyallerin seçilip derlenmesi sonucu ortaya çıkan ve bir araç ile okunabilir veya diğer biçimdeki veri tabanları" telif korumasından yararlanırlar. Doktrinde, veri tabanlarının derlemelerin özel bir türü olarak düzenlenmesi ve elektronik ortamda muhafaza edilebilmesi gibi sebeplerle internet sitelerinin veritabanı olarak korunabileceği görüşü ağırlıklı olarak savunulmuştur.¹⁰

Yargıtay 2018 tarihli bir kararında açıkça *internet sitesinin veritabanı eser niteliğinde olduğu* sonucuna varan yerel mahkeme kararını onamıştır.¹¹ Yine Yargıtay 2015 tarihli bir başka kararında "**davacı her ne kadar veri tabanı üzerinde işleme eser sahibi olarak hak sahibi olsa da veri tabanı içerisindeki verilere bu hak sahipliğinin genişletilemeyeceği, FSEK madde 6 fıkra 1-b ve 11 gereğince eser üzerindeki korumanın tek tek o eseri oluşturan veri ve materyaller için geçerli olmayacağı, bu suretle davalının internet sitesinde yayınlanan ilanlar için davacının FSEK hükümlerine göre koruma elde etmesinin hukuka**

6 Şener Dalyan, Bilgisayar Programlarının Fikri Hukukta Korunması, s. 123; aynı yönde Yollu, *Ibid.* s. 83-84

7 Yargıtay 11. HD, E. 2017/2053, K. 2018/7795, 10.12.2018

8 Ünal Tekinalp, Derleme Eser, Düşünce Yaratıcılığı ve Bunun "Hususiyet" Üzerine Etkisi, s. 18, 72 vd.; aynı yönde Yollu, *Ibid.* s. 92 vd.

9 Yollu, *Ibid.* s. 94-95

10 Aksu, *Ibid.* s.127; Veysel Başpınar, Doğan Kocabey, **İnternette Fikri Hakların Korunması**, s. 97, aynı yönde Yollu, s. 95-102

11 Yargıtay 11. HD, E. 2016/6829 K. 2018/768, T. 5.2.2018

uygun olmadığı” yönünde verilen kararı onamıştır.¹² *İnternet sitelerine ilişkin önemli açıklamalar içeren İstanbul 2. Fikri ve Sınai Haklar Mahkemesi tarafından 2021 yılında verilen kararda*¹³ ise “*Davaya konu yaratım web sitesi tasarımıdır. Bir web sitesi yazılardan, grafiklerden, resimlerden, videolardan, müzik kayıtlarından vs. oluşur. Her web sitesi eser sayılmaz, eser sayılabilmesi için FSEK’in aradığı şartların gerçekleşmesi gerekir. Yani, hem sahibinin hususiyetini taşıması ve hem de, ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerinin birinin veya birkaçının içine girmesi gerekir. Bilgisayar programı, veritabanı gibi unsurlarla birlikte, müzik, resim, grafik ve diğer ilmi ve edebi eserler de web sitesinde bulunan unsurlardır. Web sayfalarında, grafikleri, metinleri, videoları, müzikleri, sesleri, resimleri ve diğer görsel ve işitsel öğeleri ile bunların tamamının birleşerek oluşturdukları ve bir bütünlük oluşturdukları özgün sayfa tasarımları, sahibinin şekillenmiş fikri ürünlerini oluşturur. Bunların her birini ayrı ayrı eser sayarak korumak mümkün olduğu gibi, bunların tamamını bir web tasarımı eseri sayarak hepsini birlikte korumak da mümkündür. Türk Hukuku ve mukayeseli hukukta genel olarak web sitelerinin “veritabanı” niteliğinde oldukları kabul edilmektedir.*” denilerek Türk hukukunda genel eğilimin internet sitelerinin veritabanı olarak korunması yönünde olduğu belirtilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen akademik tartışmalar ve yargı kararlarının analizinden, internet sitelerinin tam olarak FSEK’te sayılan hangi eser kategorisine gireceği hususu henüz kanaatimizce tartışmalı olmakla beraber genel olarak şartların sağlanması halinde telif korumasından yararlandırılacakları sonucuna varmak mümkün görünmektedir.

- **Multimedya Eser Olarak Korunması**

Multimedya eser, FSEK’te *düzenlenen diğer eser türlerinde olduğu gibi tipik bir esere karşılık gelmeyip içinde pek çok farklı türde eser barındırabilen kompakt bir yapıyı haizdir. Doktrinde multimedya eserler çeşitli şekillerde tanımlanmış olup yapılan tariflerde genel olarak ses, görüntü, animasyon, video, metin gibi çeşitli unsurların çeşitli kombinasyonlarla bir arada bulunduğu, dijital yapılu, interaktif eserler olduklarına işaret edilmektedir.*¹⁴ İnternet sitelerini de bu özellikleri taşımalarından hareketle multimedya eser olarak değerlendiren görüşler mevcuttur.¹⁵ Multimedya eserlere ilişkin gündeme gelen tartışmalardan birisi de bu eserlerin FSEK kapsamında korunabilmesi için kanunda yeni bir eser türünün düzenlenmesi gerekip gerekmediğine ilişkindir. Bu noktada, multimedya eserleri ayrı bir eser türünden ziyade bir veri depolama ve iletişim tekniği olarak tanımlayan görüşlere göre bu tip eserlerin FSEK kapsamında işleme eser olarak korunması fikri savunulmuştur.¹⁶ Multimedya eserlerin gerekli şartların sağlanması halinde veri tabanı olarak korunabileceği yönünde de görüşler bulunmaktadır.¹⁷ Öte yandan, FSEK’teki *düzenlemelerin multimedya eserlerin niteliğine tam olarak uygun düşmediği gerekçesiyle bu tip eserler bakımından yeni bir düzenleme getirilmesi gerekliliği de ileri sürülen görüşler arasındadır.*¹⁸

12 Yargıtay 11. HD, E. 2014/15427 K. 2015/5999 T. 29.04.2015

13 İstanbul 2. FSHHM, E. 2020/29 K. 2021/139. T. 18.3.2021

14 Mustafa Ateş, Veri Tabanlarının Hukuki Korunması s.61; Fırat Öztan, Fikir ve Sanat Eserleri Hukuku, s.152; Tekin Memiş, Fikri Hukuk Bakımından İnternet Ortamında Müzik Sunumu, s. 36; Ünal Tekinalp, Fikri Mülkiyet, s.132

15 Aksu, *Ibid.*, s.127; Başpınar, Kocabey, *Ibid.* s.22; aynı yönde Yollu, s.48.

16 Tekinalp, *Ibid.*, s. 32., dpn. 52-53

17 Ateş, *Ibid.* s. 61.

18 Yollu, *Ibid.* s. 50-51

b. Tasarım veya Marka Olarak Korunması

İnternet sitelerinin bir bütün olarak tasarım ya da marka olarak korunmaları mümkün olmasa da, siteyi oluşturan unsurların SMK uyarınca marka ya da tasarım olarak korunması mümkündür.

Bunun yanı sıra Amerikan hukukunda internet kullanıcı arayüzlerinin marka hukuku korumasından yararlandırılabilmesi şeklinde görüşler de ileri sürülmektedir. Bu görüş, internet sitesinin genel görünüş ve hissiyatının *trade dress/ticari sunum* olduğundan ve tescilsiz de olsa marka hukuku kapsamında korunabileceğinden hareket eder.¹⁹ Ancak hukukumuzda hem marka hakkının tescile bağlı olması hem de yapılan her değişikliğin yeni bir tescil gerekliliğini doğuracak olması karşısında böylesi bir korumanın pratik ve mümkün olmadığı savunulmaktadır.²⁰ Kanaatimizce bu noktada "*trade dress*" kavramının hukukumuzda, somut olay koşullarına göre değişecek olmakla birlikte, markadan ziyade tasarım korumasının kapsamı ile daha yakın bir pozisyonda değerlendirildiğinin, eğer ilgili ticari sunumu koruyan başkaca bir sınai mülkiyet hakkı bulunmuyorsa doğrudan doğruya "haksız rekabet" hükümleri kapsamında ele alındığının altını çizmekte fayda bulunmaktadır.

c. Haksız Rekabet Hükümleri Uyarınca Korunması

İnternet sitelerinin yukarıda yer verilen koruma türlerine ek olarak, birer "*iş ürünü*" olmak suretiyle TTK hükümleri kapsamında "*haksız rekabet*" korumasından yararlandırılması da söz konusu olabilecektir.

Bilindiği üzere fikri mülkiyet hakları ile haksız rekabet hükümlerinin koruma ve uygulama alanı ve amacı birbirinden farklıdır. Fikri mülkiyet hakları, yaratıcılığı ile hakkı elde etmiş olan hak sahibini korurken haksız rekabete ilişkin hükümler dürüst ve serbest rekabet ortamını korur. Türk Ticaret Kanununun 54. maddesinde ifade edildiği üzere "*Haksız rekabete ilişkin bu kısım hükümlerinin amacı, bütün katılanların menfaatine, dürüst ve bozulmamış rekabetin sağlanmasıdır. Rakipler arasında veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkileyen aldatıcı veya dürüstlük kuralına diğer şekillerdeki aykırı davranışlar ile ticari uygulamalar haksız ve hukuka aykırıdır.*"

Haksız rekabete ilişkin kuralların altında emeğin korunması ilkesi yatmaktadır. TTK 55/1.a.4 maddesi bu ilkenin özel olarak düzenlenmiş halidir. Buna göre "*başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak, başkasının iş ürünlerinden yetkisiz yararlanmak; özellikle; kendisinin uygun bir katkısı olmaksızın başkasına ait pazarlanmaya hazır çalışma ürünlerini teknik çoğaltma yöntemleriyle devralıp onlardan yararlanmak*" haksız rekabet hallerinin başlıcalarındandır.

Bu madde hükümlerinde düzenlenen emeğin korunması ilkesinin ihlali için (i) *ihlal edildiği ileri sürülen unsurun meydana getirilmesi için emek harcanmış olmalı*, (ii) *maddi değeri olan bir koruma konusu ortaya çıkmış olmalı*, (iii) *başkasının emeğinden yararlanıldığı sabit olmalı*, (iv) *ihlalde bulunduğu ileri sürülen kişi ihlale konu unsuru bağımsız çabasıyla geliştirmemiş olmalı* ve (v) *bir yararlanma söz konusu olmalıdır.*²¹

19 Konuyla ilgili daha ayrıntılı bilgi için bkz.: Lisa M. Byerly, Look and Feel Protection of Web Site User Interfaces: Copyright Or Trade Dress?, 14 Santa Clara High Tech. L.J. 221 (1998). Available at: <http://digitalcommons.law.scu.edu/chtlj/vol14/iss1/4>

20 Yollu, *Ibid.* s. 107 vd.

21 Prof.Dr. Arslan Kaya'nın İstanbul 6. Asliye Ticaret Mahkemesi'nin 2021/323 E. sayılı dosyasına sunulu, 30.11.2021 tarihli hukuki mütalaa, s.27.

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu ("HGK") 2010/396 E. sayılı kararında²² **"...Bir kimsenin en ufak bir yorunluğa ve zahmete girmeden bir başkasının alın teri ve göz nuru dökerek meydana getirdiği ve tamamen kişisel emek ve gayretinin ürünü olan çalışmasına ortak olması hali, hem ahlak kurallarına bir aykırılık oluşturur hem de haksız rekabete sebep olur. Davalılarının...imajı ticarileştirmeleri, uzun yıllar emek ve masrafla kazanılmış olan haklı şöhretten yararlanmaları haksız rekabettir..."** şeklinde belirtildiği üzere harcanan emek ve masraf sonucu ortaya çıkarılan ticari değerlerin haksız surette kullanımına izin verilmemektedir.

Yargıtay kararları kapsamında²³ da belirtildiği üzere tescilli olmayan yaratımların "Haksız Rekabet" hükümleri uyarınca korunabilmesi için ilgili ürünün ilk kez hak iddia eden tarafından yaratılmış olması, teknik zorunluluktan kaynaklı bir benzerliğin bulunmaması ve benzerliğin karıştırılmaya sebebiyet verecek ölçüde olması yani iltibas yaratması gerekmektedir. Bu hususların varlığı halinde ilgili fikri ürünün, işbu tartışmamız açısından internet sitelerinin, tescilli olmasa da haksız rekabet hükümleri uyarınca korunması söz konusu olabilecektir.

Ayrıca doktrinde ağırlıklı benimsenen kümülatif koruma ilkesi uyarınca fikri mülkiyet hukuku kuralları ve haksız rekabet hukukunu düzenleyen kurallar birlikte uygulama alanı bulabilmektedir. Dolayısıyla bu ilke uyarınca hak sahibinin şartları varsa her bir korumadan doğrudan yararlanması mümkündür.²⁴ Tabii bu, hak sahibinin hem fikri mülkiyet hakkının ihlaline hem de haksız rekabete dayanarak birden çok tazminat talep edebileceği anlamına gelmeyecektir. Tazminat bir zenginleşme aracı olmadığından, bu halde tek bir tazminata hükmedilecektir. Yargıtay kararlarında belirtildiği üzere bu durumda haklar yarışacak ancak talepler yığılmayacaktır.²⁵

Örneğin, İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi nezdinde yakın tarihte görülmüş olup davalının internet sitesini davacının internet sitesinden iltibas ederek hazırladığının ve bunun aynı zamanda haksız rekabet teşkil ettiğinin iddia edildiği davada, mahkeme tarafından davaya konu programlar karşılaştırılmış ve **"programların işleyişinin, genel algoritmasının ve modüllerinin çok benzer olduğu, ancak kodların tamamen aynı olmadığı, projenin farklı bir kod mantığı ile tekrar yazılmış olduğu, çalışma mantığı ve arayüzler ile kullanılan ifadeler aynı olsa bile bunların farklı programlama tekniği ile elde edilen sonuçlar oldukları, hizmet verdikleri kesimlerin farklı olduğu, davalının davacı şirkette çalıştığı dönemde elde ettiği bir kısım verileri kendi yazılımlarında, internet sitesinde ve reklam broşürlerinde kullanmış olmasının tek başına haksız rekabet eylemine neden olmayacağı, davalının işi gereği ilgili teknik bilgilere sahip biri olduğunu ve bu bilgileri kullanmamasının düşünülmemeyeceği"** değerlendirilerek haksız rekabetin oluşmadığı tespit edilmiştir.²⁶

Ancak Bölge Adliye Mahkemesi kararının temyiz edilmesi üzerine dosyayı inceleyen Yargıtay, uyuşmazlığa konu internet sitelerinin arkasındaki programları karşılaştırmalı olarak inceledikten sonra **"uygulama modül isimlerinin, programların çalışma mantıkları ve kullanıcı arayüzlerinin,**

22 Yargıtay HGK E. 2010/396 T. 07.07.2020

23 Yargıtay 11. HD. E. 2002/8869, K.2022/10383, T. 14.11.2002, Yargıtay 11. HD. E. 2002/7938 K. 2002/10327, T. 12.11.2002, Yargıtay 11. HD. E. 2004/5538 K. 2004/6175, T. 01.06.2004, HGK E. 2005/ 231 K. 2005/273, T. 27.4.2005, Yargıtay 11. HD. E. 992/4360 K. 992/10104 T. 1.5.1995

24 Hamdi Yasaman, Sıtkı Anlam Altay, Tolga Ayoğlu, Fülürya Yusufoğlu, Sinan Yüksel, Marka Hukuku 556 Sayılı KHK Şerhi., C. I, s. 495; Reha Poroy, Hamdi Yasaman, Ticari İşletme Hukuku, s. 305-307; Çelik Şehirli, Haksız Rekabet, s. 88, 116; aynı yönde Fatma Karaman Odabaşı, Uygulamada Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabete Konu Olması, s. 48 vd.

25 Yargıtay 11. HD. E. 2005/5095, K. 2006/8411, T. 14.07.2006

26 İstanbul BAM 12. HD., E. 2018/1079 K. 2020/78 T. 23.1.202

bir takım modüllerde kullanılan formlardaki ifadelerin, formülün, alt modül isimlerinin, veri girişlerinin aynı olduğunu ancak programların farklı programlama dilinde, farklı yazılım kodlarıyla yazıldığını ve programların klasörleme mantıklarının farklı olduğunu” tespit ederek yazılımın benzer olmadığını ancak eserin sergilenme biçimi itibarıyla programların benzer olduğunu belirleyerek bu halin “başkasının malları, iş ürünleri, faaliyetleri veya işleri ile karıştırılmaya yol açan önlemler almak” suretiyle haksız rekabete sebebiyet verdiği sonucuna ulaşmış ve Bölge Adliye Mahkemesinin kararını bozmuştur.²⁷

Görüldüğü üzere haksız rekabetten doğan bir hak ihlali iddiasının değerlendirilmesinde, somut olayın koşulları gözetilerek itiraz edilen kullanımın, esinlenmenin ve/veya adil kullanımın sınırlarını aşmadığının, benzerliklerin teknik ve yapısal özelliklerden veya işin mahiyetinden kaynaklanıp kaynaklanmadığının, umuma ait yöntem ve formüllerin kullanılıp kullanılmadığının araştırılması icap edecektir.

4. İnternet Sitelerine İlişkin Hakların İhlal Edilmesinde Sağlanacak Hukuki Koruma

İnternet sitelerinin, şartların sağlanması halinde FSEK ve TTK kapsamında ve hatta kimi zaman SMK hükümleri uyarınca marka ve tasarım korumasına ilişkin korumalardan yararlandırılabilceğini anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda hak sahiplerinin ihlal durumunda, ilgili kanunlar kapsamında kendilerine sağlanan hukuki imkânlardan yararlandırılmaları söz konusu olacaktır.

Buna göre internet sitesi üzerinde telif hakkı sahibinin FSEK kapsamında tespit talebinde bulunma, tecavüzün ref'i ve tecavüzün men'i davaları açma, tazminat talebi ileri sürme, ceza şikâyetinde bulunma ve kanunda öngörülen diğer tedbir ve hukuki çarelere başvurma imkânı bulunmaktadır. Buna ek olarak hak sahibinin haksız rekabet sebebiyle zarar görmesi veya böyle bir tehlikeyle karşılaşması halinde TTK'nın 56. maddesi uyarınca fiilin haksız olup olmadığının tespitini, haksız rekabetin men'ini, haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılmasını, haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesini ve tecavüzün önlenmesi için kaçınılmaz ise, haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhasını, kusur varsa zarar ve ziyanın tazminini, 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun (“TBK”) 58 inci maddesinde öngörülen şartların varlığında manevi tazminat verilmesini isteyebilir. Ayrıca hak sahibi TTK'nın 62inci maddesinde ön görülen ceza yaptırımlarına da başvurabileceklerdir. Bunun yanı sıra 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu (“HMK”) uyarınca delil tespiti, ihtiyati tedbir ve diğer geçici hukuki koruma imkânlarının da şartları varsa uygulama alanı bulması söz konusu olabilecektir.

5. Sonuç

Her seviyede dijitalleşen hayatlarımızın ayrılmaz bir parçası haline gelen internet sitelerine, kendine özgü yapıları gereği bağımsız bir korumanın sağlanması gerekliliği tartışma konusudur. Ancak halihazırda mevcut düzenlemelere göre yorum yoluyla hareket edildiğinde, kümülatif koruma ilkesi uyarınca hem FSEK kapsamında telif korumasından hem de TTK hükümleri uyarınca haksız reka-

²⁷ Yargıtay 11. HD E. 2020/1506 K. 2021/1247 T. 15.2.2021; **ilgili uyumsuzlukta bozma kararı sonrasında, İstanbul BAM 12. HD'nin tekrar önüne gelen konuyu inceleyerek E. 2021/685 K. 2021/1103 T. 7.7.2021 kararını oluşturduğu ve “davalı web sitesinde davacının kendi müşterisi olduğunu belirttiği firmalara verilen hizmetten söz edilirken ekip üyelerinin hizmetinden söz edildiği, davalı firmanın hizmetinden söz edilmediği hususlarının tespit edildiği, davalının elde ettiği bilgileri haksız surette edinmediği, kopyalama bulunmadığı, risk formülünün umuma ait bir risk hesaplama formülü olduğu, muayene verilerinin standart başlık teşkil ettiği gözetildiğinde haksız rekabetin unsurlarının somut olayda bulunmadığının kabulü gerekmektedir.” gerekçesiyle Yargıtay'ın bahsi geçen bozma kararına karşı direnme kararı verdiği tespit edilmiştir.*

bet korumasından yararlandırılacakları görülmektedir. Mahkemeler haksız rekabet teşkil eden ve esinlenmenin sınırını aşan halleri somut olayın şartlarına bağlı olarak değerlendirmekte ve hak sahiplerinin, ihlal hallerinde FSEK, TTK, TBK, HMK ve sair mevzuat hükümleri uyarınca hukuki imkânlarla başvurmaları söz konusu olabilmektedir.

* Ortak Avukat, Gün + Partners, Ugur.Aktekin@gun.av.tr

** Avukat, Gün + Partners, hawa.yildiz@gun.av.tr

***Stajyer Avukat, Göksu Ayçıl Aktınok Gün + Partners, goku.altinok@gun.av.tr

Doç. Dr. Cahit Suluk*

AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi

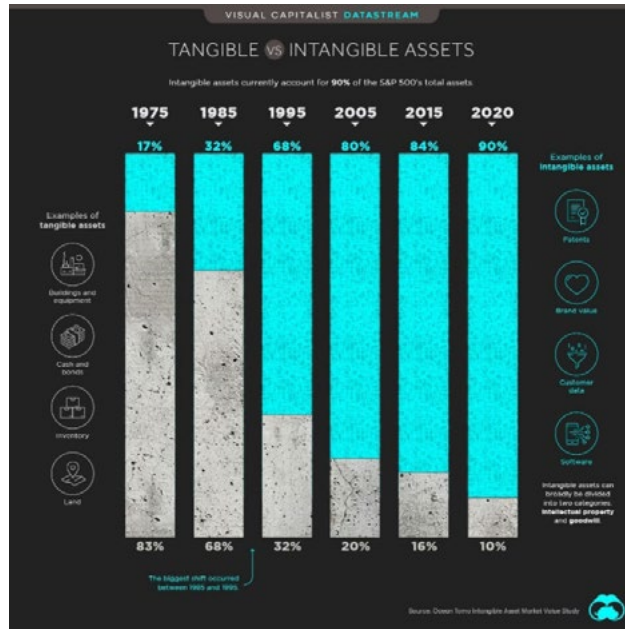

Dijitalleşmenin Getirdiği Telif Sorunları ve Avrupa Birliği'nde Çare Arayışları

-I-

İçinde yaşadığımız bilgi çağında “bilgi”; kültür, sanat ve ekonomi gibi hayatımızın hemen her alanını derinden etkiledi, etkiliyor.

Bilgi, metalaştı ve mülkiyete konu oldu. Üretimde kol gücünün yerini büyük ölçüde beyin gücü aldı. Buna bağlı olarak fiziki üretimden ziyade bilginin paraya tahvili merkeze oturdu. Bu süreç Bilgi Sermayesi ve Bilgi Ekonomisi gibi kavramları doğurdu. Özetle, günümüzde zenginlik bilgiyle ölçülür hale geldi. S&P'nin araştırmasına göre dünyanın ilk 500 şirketinin varlıklarının %90'ı “bilgi”ye dayanıyor¹:

MADDİ VARLIKLAR	MADDİ OLMAYAN VARLIKLAR
Donanım - Ekipman	Markalar
Makine - araç gereç	Franchiseler
Bina	Telif
Araç - vasıta	Lisanslar
Stok - mal	İtibar
Arazi	Patent
Cash	Know-howlar

1 <https://ipcouseup.com/2021/01/19/latest-data-show-that-intangible-assets-comprise-90-of-the-value-of-the-sp-500-companies/> (erişim: 5.10.2022).

-II-

Tarihsel süreçte sanayileşme, modern anlamdaki fikri mülkiyet korumasını doğurdu. 1990'lı yıllarda küreselleşme ve bilişim teknolojilerindeki gelişmeye bağlı olarak (özellikle DTÖ/TRIPS'in etkisiyle) fikri mülkiyet hakları yeni bir aşama kaydetti. Günümüzde fikri mülkiyet hukuku, katma değerli ekonominin hukuki alt yapısını oluşturuyor.

Ekonomide üretim ve katma değerın dijitalle kayması en fazla ilim-edebiyat, musiki, güzel sanat ve sinema gibi telif konuları fikri ürünleri etkiledi. Bugün müzik ve sinema hemen tümüyle dijitalleşti. İlim-edebiyat ve hatta NFT gibi yeni teknolojiler sayesinde güzel sanat eserleri de dijitalleşiyor. Yaşanan bu baş döndürücü süreç pek çok telif sorununu doğurdu. Bu sorunların üstesinden gelebilmek adına dünya genelinde yasa koyucular yoğun çaba sarf ediyor.

-III-

Yirmi yedi üyesi bulunan Avrupa Birliğinde (AB) *kişilerin, sermayenin, malların ve hizmetlerin* serbest dolaşımı ilkeleri benimsendi. Birlik içinde ekonomik entegrasyonun sağlanması için büyük çaba sarf eden AB, sözünü ettiğimiz gelişmeler üzerine **Dijital Tek Pazar** (*Digital Single Market*) kurmak amacıyla 2000 yılında *Lizbon Stratejisi*, 2010 yılında *2020 Avrupa Stratejisi* ve 2015 yılında da *Dijital Tek Pazar Strateji Belgesi*'ni kabul etti.

AB'deki bu strateji belgeleri ekseninde pek çok metin hazırlandı². Dijital Hizmetler Kanunu (DSA), Dijital Tek Pazar Kanunu (DMA), Yapay Zekâ Kanunu (AIA) ve konumuzla doğrudan ilgili olan Dijital Tek Pazar Yönergesi (DSMD) en dikkat çekici metinlerdir. Bu yoğun tempo, alanın uzmanı olan hukukçuları yorgun düşürdü. O kadar ki hukukçular bu çalışmalarını takipte güçlük çekmeye başladı.

AB ne yapmaya çalışıyor? AB'yi bu yola sevk eden etmenler nelerdir? Vurgulayalım ki AB dijital geleceğini biçimlendirerek kendi içinde *Dijital Tek Pazar* kurmaya çalışıyor. AB, üye ülke telif hukuklarındaki farklılıkları gidermeyi ve yenilikçiliği teşvik etmeyi hedefliyor. AB, kültürel farklılığı koruyarak gerek tüketicilerin gerekse ticari kuruluşların dijital içerik ve hizmetlere daha kolay erişimini sağlamayı amaçlıyor. Altını çizelim ki, birlik içinde dijitalleşmenin önündeki engellerin kaldırılmasının yanında, AB'yi bu işe özellikle ABD'nin GAFA'sı (Google, Amazon, Facebook ve Apple)³ sevk etti, hatta mecbur bıraktı.

Strateji belgeleri ekseninde hazırlanan hukuki metinler, esas olarak ekonomik/ticari aktivitelerle ilgili olmakla birlikte kültür-sanattan kişilik haklarına kadar hayatın pek çok alanına dokunuyor. Konuyu dağıtmamak adına elinizdeki çalışma, Dijital Tek Pazar'a dönük düzenlemelerin sadece **telif hakları** boyutuna özgülendi.

-IV-

Eser veya bağlantılı hak konularının üçüncü kişiler tarafından kullanılmasının bir karşılığı olarak telif

2 AB'de telif haklarıyla ilgili on bir adet yönerge ve iki adet tüzük yürürlüğe konuldu. Ancak son zamanlarda konuyla doğrudan veya dolaylı ilgisi bulunan pek çok metin hazırlanmış olup bunların yakın gelecekte yürürlüğe girmesi beklenmektedir. Bkz. <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/copyright-legislation> (erişim: 5.10.2022).

3 Facebook'un Meta'ya dönüşmesiyle GAFA yerine MAGMA (Microsoft, Apple, Google, Meta ve Amazon) kısaltması kullanılmaya başlandı.

hakkı sahipleri temelde dört modelle tazmin ediliyor⁴: *i)* Münhasır haklar, *ii)* Toplu hak takibi, *iii)* Levy sistemi, *iv)* Zorunlu lisans.

Dijitalleşmeye bağlı olarak **münhasır haklar**, eser ve bağlantılı hak konularını legal olarak kullanmak isteyenlere büyük güçlükler çıkarmaya başladı. Bu durum dijitalize olan kitap, müzik, sinema ve basın gibi pek çok sektörde *telif temizliğinin (copyright clearance)* büyük bir operasyona dönüşmesine yol açtı. Bunun da ötesinde legal kullanım yapmak isteyenler adeta “imkansız başarıma” ile karşı karşıya kaldılar. Bu sorunları aşabilmek adına, içinde *Victor Hugo* ve *Balzac* gibi isimlerin de olduğu bir grup insan, 19. yüzyılın ortasında **meslek birliklerinin** temelini attılar. Böylece meslek birlikleri üzerinden **toplu hak takibi sistemi** kurularak bir yandan hak sahiplerine, diğer yandan telif konuları fikri ürünleri kullanmak isteyip de hak sahiplerine ulaşmakta güçlük çekenlere büyük bir kolaylık sağlandı. Toplu hak takibi, şahsi kullanım harcı olarak da bilinen taşıyıcı materyallerin imalat veya satış bedelleri ile reprografi ödemelerini içinde barındıran **Levy sistemiyle** tamamlanmak istendi.

İlerleyen süreçte klasik toplu hak takibi sisteminin yetersiz kalması üzerine **zorunlu lisanslama**, hat-
ta **genişletilmiş zorunlu lisanslama** gibi hukuki müesseseler telif yasalarına girmeye başladı.

Neden?

Çünkü telif yasalarıyla biçilen elbise dar gelmeye başladı. Eskiden bol kepeçeden verilen münhasır haklar bugün telif konuları kullanılmamasını fiilen engelliyor. Bu yüzden yasa koyucular, klasik anlamdaki *istisna ve sınırlamaları (exceptions and limitations)* genişleterek sorunları çözme çabası içine girdiler. Sözgelimi AB, 2001/29/EC sayılı Bilgi Toplumu Yönergesi’nde otuz civarında istisna ve sınırlamaya yer verdi. Ancak bu kazuistik nitelikteki klasik yöntemin dijital çağda işe yaramadığını zaman hepimize gösterdi.

Kanaatimizce parametreler değişmedikçe telif alanında işlerin legal sınırlar içinde yönetilmesi mümkün görünmüyor. Yapay zekânın ayak seslerini duymaya başladığımız bugünlerde dijital tünelden geçilmesi gerekiyor. Telif yasaları bu tünelin önünde “oturan boğa” gibi pek çok eylemi engelliyor. Örneğin veri madenciliği yapmak ya da bir kütüphaneyi dijitalize etmek isteyenler, pratikte binlerce, bazen milyonlarca hak sahibiyle yazılı sözleşme akdetmeli. Oysa eserleri ve bağlantılı hak konularını kullanmak isteyenler, izne tabi olmaksızın bedeli mukabili bu kullanımları gerçekleştirebilmeli.

İşte bu süreçte son yılların tılsımlı terimi *bedel (remuneration)* karşımıza çıkıyor⁵. Bu bağlamda *adil bedel (fair compensation)* ve *uygun bedel (equitable remuneration)* kavramlarına, gerek öğretide gerekse pozitif düzenlemelerde sıklıkla şahit oluyoruz. Telif hukukuna konu pek çok alanda münhasır hakkın yerini bu kavramlar almaya başladı.

-V-

İşte bu aşamada Ortak Pazar’ı oluşturan AB, kendi içinde Dijital Tek Pazar’ı kurmak için büyük çaba gösteriyor. Bilgi toplumunu legalize edebilmek adına sarf edilen bu çabalar acaba Dijital Tek Pazar’ın kurulmasını sağlayabilecek mi? Emin değiliz. Henüz yeknesak karakterde telif (*unitary copyright*) sis-

4 Pamela **Samuelson**: “Is Copyright Reform Possible?”, Harvard Law Review, V. 126/2013, s. 752.

5 Üstelik bu terim telif hukukuyla da sınırlı olmayıp, fikri mülkiyet hukukunun diğer alanlarında da geçerlidir. Fazla bilgi için bkz. Cahit **Suluk**: Çalışan Buluşları Hukuku, 2. Bası, Seçkin, Ankara 2020, s. 233 vd.

temini dahi kuramayan AB, koyduğu hedefin çok çok gerisinde⁶. Bununla birlikte bu yolda AB, peyder pey çok sayıda metni kaleme aldı, alıyor.

The International Intellectual Property Protection Alliance'ın (IIPPA) 2019 verilerine göre ABD'nin çekirdek telif tabanlı ekonomisi 1.6 trilyon USD'ye yaklaştı⁷. Toplam telif endüstrisi ise 2.5 trilyon USD civarında. Bu rakamlar sırasıyla ABD'nin gayri safi milli hasılasının %7.41 ve %11.99'una karşılık geliyor. ABD'de telif endüstrisinde 5.7 milyon kişi istihdam ediliyor. Bu sayı, tüm çalışanların %3.79'unu oluşturuyor⁸.

AB, bu yarışta ben de varım çabasını gösteriyor.

Türkiye mi? Başka bir yazının konusu.

* Avukat, Cahit Suluk Avukatlık Bürosu, suluk@suluk.com.tr

6 *Birlik Markası ve Topluluk Tasarımı ile yeknesak karakterde (unitary character) sistem kurmayı başaran AB, tercüme sorunları yüzünden Topluluk Patentini hayata geçiremedi. Bunun yerine Avrupa Patenti üzerinden yeknesak karakterde patent (unitary patent) sistemi kurmaya çalışıyor. Bkz. <https://www.epo.org/applying/european/unitary/unitary-patent.html> (erişim; 31.10.2022).*

7 Bu rakam, ülkemizin gayri safi milli hasılasının iki katı civarındadır.

8 <https://www.iipa.org/files/uploads/2020/12/2020-IIPA-Report-FINAL-web.pdf> (erişim; 31.10.2022).

Ender Erkarataş**AIPPI Türkiye / Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği Üyesi*

Türkiye Tasarım Başvuruları Hakkında Küçük Bir İnceleme

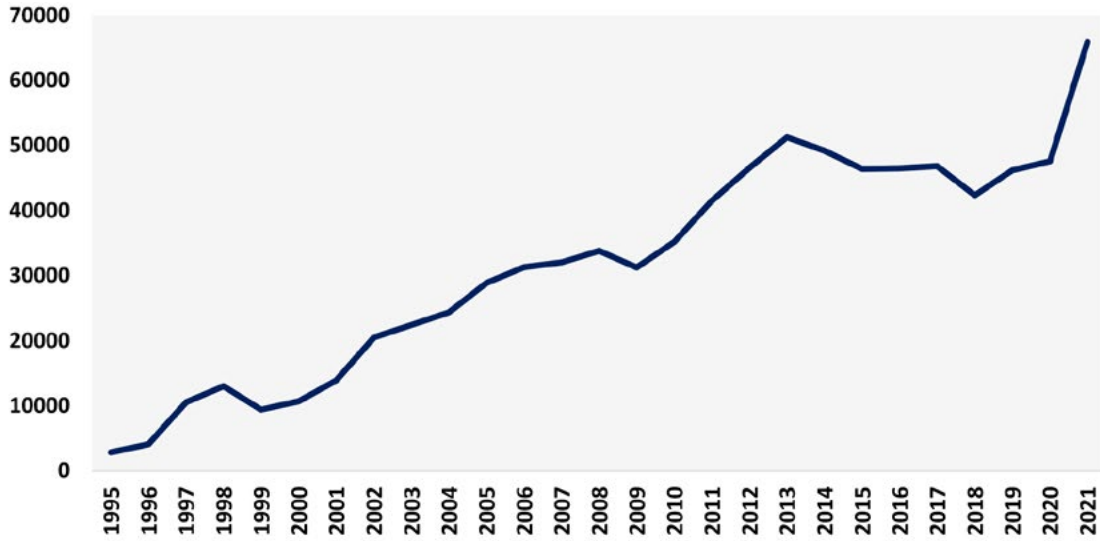
Tasarım, fikri mülkiyet haklarından sınai mülkiyet başlığı altına giren bir mülkiyet hakkıdır. Türk Patent ve Marka Kurumu'na ait Tasarım İnceleme Kılavuzu'na baktığımızda tasarım tanımının "ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin, çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür (SMK Madde 55(1))" olduğunu görüyoruz (1). İki veya üç boyutlu ürünlerin bütünü veya ürünün parçasıyla ilgili görünüm olarak kısaca tarif edilebilir.

6769 SMK'ye göre tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce, tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce, dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise o tasarım yeni kabul edilmektedir. Bununla birlikte bir tasarımın bilgilenmiş kullanıcı üzerinde bıraktığı genel izlenim, tescilli tasarım için başvuru veya rüçhan tarihinden önce, tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu tarihten önce, kamuya sunulmuş herhangi bir tasarımın aynı kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenimden farklı ise bu tasarımın ayırt edici niteliğe sahip olduğu da kabul edilir (2). Kısaca, bir tasarımın korunabilmesi için yeni ve ayırt edici niteliğe sahip olması şartı aranmaktadır.

Genel olarak sınai mülkiyet haklarının sahip oldukları özellikleri tasarımlar için de sayabiliriz. Bu özellikler; mutlak, soyut, süreli hak olması, ülkesel korumanın söz konusu olması, tescilli ve koşulları var ise tescilsiz koruma ile her türlü kullanma, yararlanma ve tasarruf hakkının hak sahibine ait olmasıdır. Bununla birlikte, tasarım tescilli sahibi olmanın hak sahibine sağladığı birçok avantaj vardır. Mutlak hakkın sağladığı avantajın yanı sıra hak sahibine olası ihlâl durumlarında hukuki yaptırım gücü de sağlamaktadır. Sahip olunan maddi olmayan varlıklar dahilinde bir yatırım aracı, rekabet gücü sağlayan bir hak, kişi veya firmanın imajına pozitif katkı, kendi kullanımının yanında kullandırma ile lisanslama vb. ile ticarileştirme imkânı sağlayan bir sınai hak olarak birçok avantajı daha sayabiliriz. Sınai mülkiyet hakları Anayasa ile korunan temel haklardan olup Türkiye'deki ulusal kapsamdaki son yasal gelişme olarak 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nu kabul edebiliriz. 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu, 10 Ocak 2017 tarihinde, birtakım yasal sıkıntıları ve boşlukları kapatmak ve daha kapsamlı, etkin bir sınai mülkiyet sistemi oluşturmak adına marka, patent, tasarım ve coğrafi işaretler için ayrı düzenlenen kanun hükmünde kararnamelerin yerine tek bir kanun olarak yürürlüğe girmiştir.

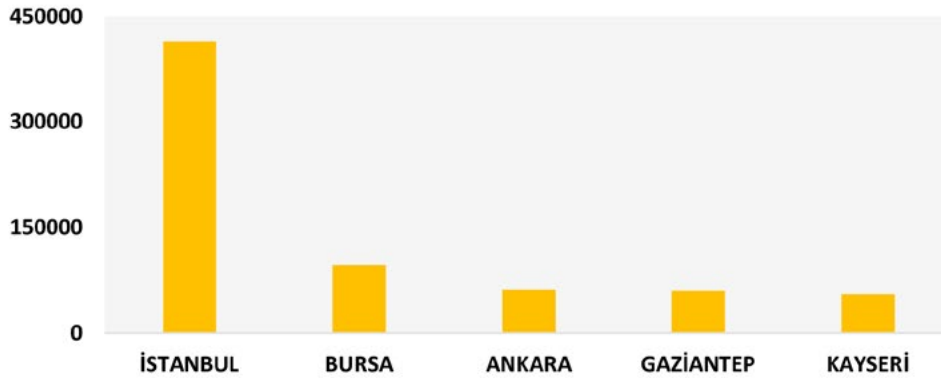
Tasarım Başvuru Sayıları

1996–2021 yılları arasında Türk Patent ve Marka Kurumu'nda gerçekleştirilen yıllık bazdaki tasarım başvuruları grafiği aşağıdaki gibidir.

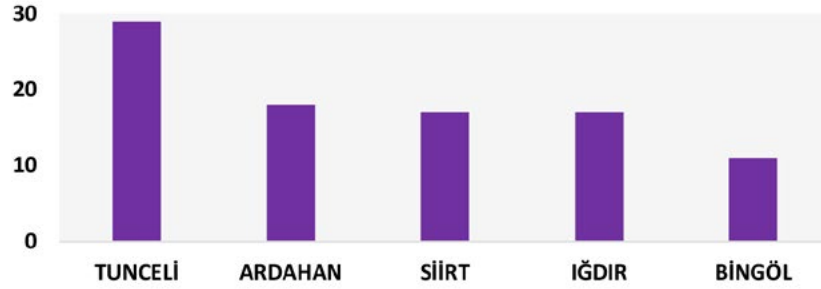
Türkiye’de Yıllara Göre Tasarım Başvuru Sayıları (3)

Tasarım başvuru grafiğine baktığımızda genel olarak yükselen bir trendden söz edebiliriz. Buna karşın kriz vb. dönemlerde genel olarak fikri mülkiyet haklarındaki azalan başvuru durumu tasarım başvuruları için de geçerli görünmektedir. 1999, 2009, 2014, 2015 ve 2018 yıllarında başvuruların düşüş yaşadığını görüyoruz. Bunun yanı sıra bir önemli nokta ise 2021 yılında 65.915 başvuru ile 60 bin barajının aşılmış olmasıdır.

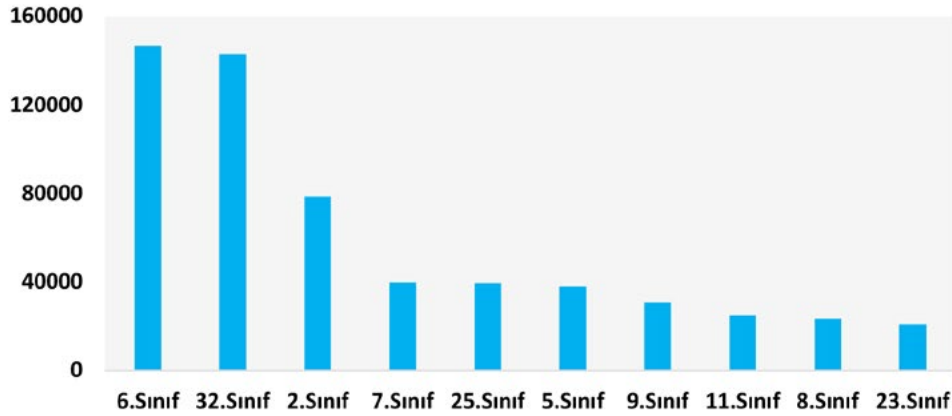
Tasarım Başvuru Sayıları – İlk 5 İl (3)

İl bazında tasarım başvuru sayılarına baktığımızda ilk beş ilin İstanbul, Bursa, Ankara, Gaziantep ve Kayseri olduğunu görüyoruz. İstanbul 415 bin başvuru ile kendisinden sonra gelen dört ilin toplamından (275 bin) daha fazla tasarım başvurusu yapmıştır.

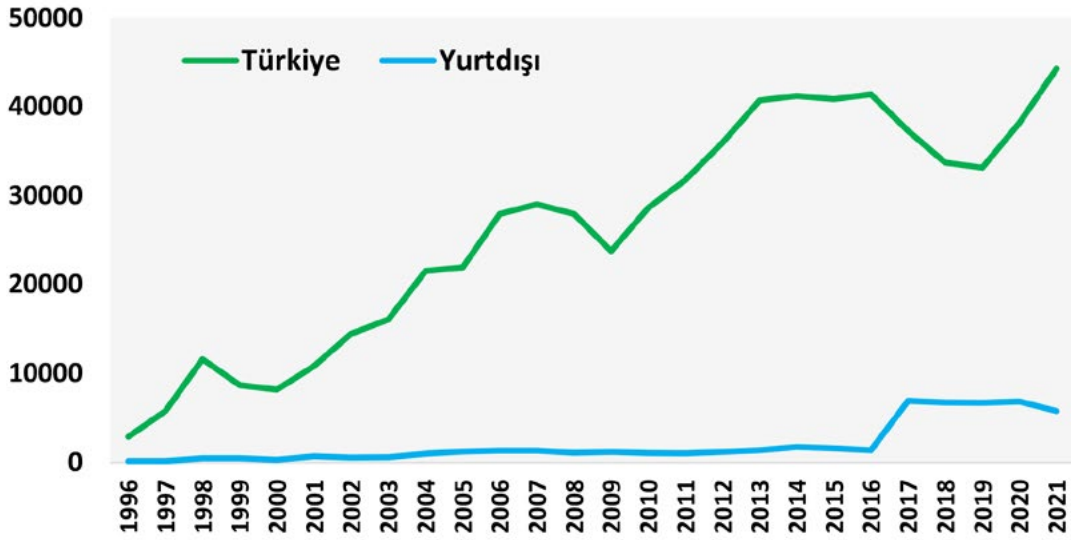
Tasarım Başvuru Sayıları – Son 5 İl (3)

Sıralamadaki son beş ilde ise Bingöl, Iğdır, Siirt, Ardahan ve Tunceli'yi görmekteyiz. Beş ilin toplamda 92 adet başvurusu bulunmaktadır.

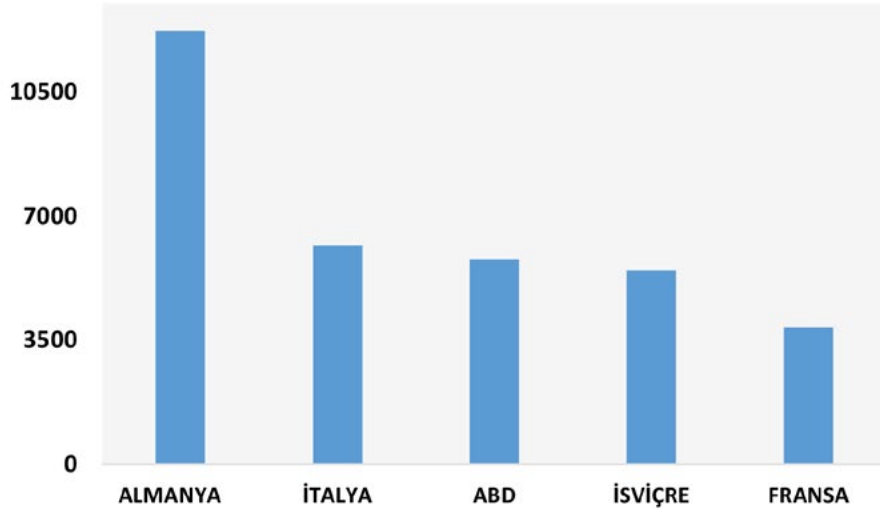
Tasarım Başvuru Sınıfları – İlk 10 Sınıf (3)

Tasarım başvuruları, tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı ürünler bakımından Endüstriyel Tasarımların Uluslararası Sınıflandırılmasına İlişkin Locarno Anlaşması hükümlerine göre sınıflandırılır. Belirli aralıklar ile güncellenen Locarno Sınıflandırma sisteminde 32 adet ana sınıf bulunmaktadır. Patent sınıflandırma sistemine benzer olarak tasarım sınıflandırmaları da tasarımın yeni olup olmadığının araştırılması esnasında kullanılmaktadır. Bunun yanı sıra hangi sektörde ne kadar başvuru yapıldığının belirlenmesinde de etkili bir veri sunabilmektedir. Tasarım başvurularını sınıflarına göre -ilk on sınıf- sıralamasını yukarıdaki grafikte görebiliriz. İlk sırayı yaklaşık 147 bin başvuru ile 6. Sınıf almaktadır. 6. sınıfı, 32. sınıf ve 2. sınıf takip etmektedir. Bu sınıflar 6. sınıf mefruşat, 32. sınıf grafik semboller ve logolar, yüzey desenleri, süstemeler ve 2. sınıf giyim ve tuhafiyeye eşyalarıdır.

Türkiye'de Yıllara Göre Tasarım Başvuru Sayıları TR - Yurtdışı (3)

Son olarak yurtiçi ve yurtdışı olarak tasarım başvurularını incelediğimizde tasarım başvurularının büyük bir çoğunluğunun Türkiye bazlı olduğunu söylemek mümkün. Ancak özellikle 2017 sonrasında yurtdışından gelen tasarım başvurularının gözle görülür –yaklaşık 5 kat– bir ivme ile arttığını görüyoruz.

Türkiye'deki Yıllara Göre Tasarım Başvuru Sayıları (3)

Yurtdışından gelen tasarım başvurularında ülke detayına bakarsak ilk beşte, Almanya, İtalya, ABD, İsviçre ve Fransa'yı görüyoruz. Bu başvuru sayılarında Almanya açık ara öndeyken; İtalya, ABD ve İsviçre birbirine yakın sayıda başvuruya sahip, Fransa ise bu üç ülkeye nispeten biraz daha az sayıda başvuruya sahip.

Sonuç olarak, sınai mülkiyet hakları içerisinde önemli bir kalem olan tasarım başvuru sayılarının –yeterli olmamakla birlikte– genel olarak artan bir trend izlediğini söyleyebiliriz. Bununla birlikte il, sınıf veya yurtdışından gelen başvurulardaki ülke sıralamasında, başvuruların büyük çoğunluğunun ilk sıralarda olanlarda (İstanbul, 6. sınıf ve 32. sınıf, Almanya vb.) yoğunlaştığını görüyoruz. Hem genel olarak tasarım başvuru sayılarının artırılması hem de diğer il ve iş alanlarındaki, çıktısı tasarım sınai mülkiyet hakkını ilgilendiren konuların/alanların tespit edilmesi ve bu hakların da korunması önem arz etmektedir.

Bol tasarımlı günler dileğiyle...

Kaynaklar:

1. Türk Patent ve Marka Kurumu – Tasarım İnceleme Kılavuzu
2. 6769 Sınai Mülkiyet Kanunu, Madde 56
3. <https://www.turkpatent.gov.tr/tasarim-istatistik>

* Patent Mühendisi, TOGG Türkiye'nin Otomobili Girişim Grubu Sanayi ve Ticaret A.Ş., ender.erkaratas@togg.com.tr

Zehra Enligün*

*AIPPI Türkiye /
Fikri Mülkiyet Hakları
Koruma Derneği Üyesi*

Mürvet Çalık**

Üniter Patent Sistemi

Avrupa'da bölgesel patent koruması için yapılan Avrupa Patenti (EP) başvuruları ve akabinde gerçekleştirilen Avrupa Patenti kanalıyla ülke geçerliliklerine ek olarak yeni bir sistem yürürlüğe girmek üzere. Kuruluşu, 2012'de imzalanan ve 20.01.2013 yılında yürürlüğe giren 1257/2012 ve 1260/2012 sayılı Avrupa Birliği Tüzüklerine dayanan Üniter Patent Sistemi (UP), sıkı bir şekilde bağlı olduğu Üniter Patent Mahkemesi Anlaşması'nın (UPCA) da yürürlüğe girmesiyle birlikte pratikte uygulanabilecektir. Yazımızda Avrupa'da patent koruması ile ilgili yeni bir dönemin başlangıcı olacak Üniter Patent Sistemi ile geçiş süreci önlemlerine ilişkin bilgi vermeyi ve süreçte yaşanması beklenenler ile dikkat edilmesi gerekenleri mevcut bilgiler ışığında değerlendirmeyi amaçlamaktayız.

Üniter Patent Mahkemesi Anlaşması, hükümetler arası bir anlaşma olarak Şubat 2013'te İspanya, Polonya ve Hırvatistan dışındaki 25 Avrupa Birliği üyesi ülke tarafından imzalanmıştır. Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılmasıyla bu sayı 24'e düşmüştür. Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için 13 ülkenin onayı ve 2012 yılında en yüksek sayıda Avrupa Patentine sahip 3 ülkenin yani; Almanya, Fransa ve Birleşik Krallık'ın onay süreçlerini tamamlamış olması şartı vardı. Brexit nedeniyle UPCA'da bazı değişiklikler yapılarak Birleşik Krallık'ın taraf olmasına gerek kalmadan Birleşik Krallık yerine İtalya'nın onayının kabul edilmesi karara bağlanmıştır. Sürecin tamamlanması için Üniter Patent Mahkemesi (UPC) iç süreçlerinin hazır olması ve Almanya'nın nihai onayını sunması beklenmektedir. Şu anda UPC yargıçlarının atanmasıyla, Anlaşmanın yürürlüğe girmesi için gerekli son şart olan Almanya'nın nihai onayını sunması ile ilgili tarih belirlenmiş durumdadır. Almanya'nın yakın zamanda nihai onayını sunması beklenmektedir. Bunun ardından UPC nezdinde 01.03.2023 itibarıyla gündeğümü sürecinin başlayacağı ve 01.06.2023 itibarıyla da UPC'nin yürürlüğe girerek ilk dava taleplerini kabul etmeye başlayacağı yol haritası olarak belirlenmiş durumdadır.

Mevcut durumda onay süreçlerini tamamlayıp uygulamaya dahil olan 17 ülke şunlardır: Almanya, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Hollanda, İtalya, İsveç, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Malta, Portekiz ve Slovenya.

Onay süreçlerini tamamlayarak uygulamaya dahil olmaları beklenen ülkeler ise Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Çekya, Yunanistan, Macaristan, İrlanda, Romanya ve Slovakya'dır.

Üniter Patent Sistemi

Üniter Patent'in amacına bakacak olursak, tek bir talep ile (şimdilik yukarıda belirtilen 17 ülkede) sisteme dahil tüm ülkelerde koruma, hak sahipleri için daha az maliyetli bir sistem, UPC kanalıyla hukuki kesinlik ve yeknesaklık sağlanarak ülkeler bazında çelişkili kararların ortadan kaldırılması sa-

yesinde daha güvenilir bir sistem oluşturma ve Avrupa ekonomisinin güçlendirilmesinin hedeflendiği söylenebilir. Avrupa ülkelerinde ayrı ayrı takip yerine sisteme üye tüm ülkelerde tek bir prosedür, tek bir para birimi ve tek bir son süre takibi ile pratik bir sistem ön görülmektedir.

Başvuru Süreci Nasıl Olacak ve Mevcut Sistemden Farkları Nelerdir?

Mevcut uygulamada Avrupa Patenti başvurusu yapıp Avrupa Patenti'nin kabul yayım tarihinden itibaren 3 ay içinde seçilen ülkelerde geçerlilik işlemlerinin ülkelerin prosedürlerine göre tamamlanması gerekmektedir. Yani Avrupa Patent Ofisi'ne (EPO) başvuru yapılmakta, ardından EPO tarafından gerçekleştirilen araştırma/inceleme sonrası belge kararı alınmaktadır. Belge kabulünün yayımlanmasıyla tercih edilen ülkelerde vekil atama, çeviri, evrak tamamlama gibi prosedürlerle ve ülkesine göre bu süreçte ayrıca oluşan ücretlerle seçilen ülkelerde geçerlilik işlemi tamamlanmaktadır. Ardından geçerlilik yapılan her ülkede süreç ayrı ayrı yürütülmektedir. Yıllık ücretler geçerlilik yapılan ülkelerde genellikle o ülkelerdeki vekiller aracılığıyla ayrı ayrı ödenmektedir. Yasal süreçler ve dava prosedürleri de her ülke için o ülke kanunlarına göre ayrı ayrı yürütülmektedir. Bir ülkede alınan karar, diğer bir ülkedeki patent korumasını etkilememektedir.

Üniter Patent Sistemi'nde de yine başvuru süreci tamamlanmış, belge almış bir Avrupa Patenti bulunması gerekmektedir. Süreç, Avrupa Patenti belgesi aldıktan sonra farklılaşmaktadır. Üniter etki talep edilebilmesi için belirttiğimiz gibi önce klasik Avrupa Patenti başvurusu yapılması gerekmektedir. Ardından araştırma ve inceleme süreçleri yine EPO tarafından aynı standartlarda gerçekleştirilir. Belge verilmesi aşamasına kadar süreç, klasik EP başvurusu ile aynıdır. Belge verilmesine ilişkin kabul kararının Avrupa Patent Bülteni'nde yayımından itibaren 1 ay içinde ise üniter etki için EPO'ya bu talebin iletilmesi gerekecektir. Üniter etki, diğer bir ifade ile üniter patent talebi için resmi ücret bulunmamaktadır.

Üniter etkili patent talebi için çeviri konusuna da değinmek gerekmekte. Üniter etki talebi için verilen 1 aylık süre içinde tarifnamenin, başvuru sürecinde kullanılan prosedür dili dışındaki bir dile çevirisinin de sunulması gerekecektir. Bu işlem, 6 yıl olarak belirlenen geçici bir süre için geçerli olacaktır. İletilen bu çevirinin hukuki bir geçerliliği olmayacak, çeviri sadece bilgi amaçlı sunulacaktır.

Çeviri iletiminde dikkat edilmesi ve uyulması gereken 2 husus bulunmaktadır:

- 1- Prosedür dili Almanca veya Fransızca ise tarifnamenin İngilizceye çevirisinin iletilmesi gerekecektir.
- 2- Prosedür dili İngilizce ise tarifnamenin AB üyesi ülke dillerinden herhangi birine çevirisinin iletilmesi gerekecektir.

Çeviri işlemleri ile ilgili belirlenen 6 yıllık geçiş süresinin (12 yıla kadar uzatılabilir) sonrasında ise üniter etki talebi için ek bir çeviri sunulmayacaktır. Geçiş süreci tamamlandıktan sonra da çeviri konusunda sistemin asıl maliyet avantajından faydalanılmaya başlanacaktır.

Anlaşmayı 24 ülkenin imzaladığını; ancak yürürlüğe girdiğinde henüz bu ülkelerin tamamında koruma sağlanamayacağını belirtmek gerekir. Sistem yürürlüğe girdiğinde yapılacak bir üniter etki talebinde üniter etki, yukarıda listelenmiş olan ve onay süreçleri tamamlanmış 17 ülkede geçerli olacaktır. Yani 01.06.2023 itibarıyla yapılacak üniter etki talepleri için 20 yıllık koruma süresinin sonuna kadar bu 17 ülkede koruma söz konusu olacaktır. Üniter etkinin sicile kaydedilmesinden sonraki bir tarihte bir veya birden fazla ülkenin daha onay süreçlerini tamamlaması durumunda üniter etki, o ülkeye/

ülkelere genişlemeyecektir. Bu durum, onay sürecini tamamlayan ülkeler oldukça (ülke sayısı 17'den 24'e doğru arttıkça) üniter etkili Avrupa Patentleri'nde koruma sağlanan ülkeler açısından farklı jenerasyonlar oluşmasına sebep olacaktır.

Üniter etki talebinden sonra UPC, kısa bir sürede talebi değerlendirecek, mevzuata uygun şekilde gerçekleştirilip gerçekleştirilmediğini kontrol ederek şekli kontrolünü tamamlayacak ve talebin kabulüne, eksiklik varsa giderilmesine veya talebin reddine ilişkin bir bildirim ile dönüş sağlayacaktır.

Sürecin devamında ise koruma süresi boyunca ödenen yıllık ücretlerden bahsetmek gerekir. Avrupa Patenti başvuruları için vade tarihi, kabul yayım tarihinden önce ise yıllık ücret ödemesi EPO'ya yapılmaktadır. Vade tarihi, kabul yayım tarihi ile aynı gün ise ya da kabul yayım tarihinden sonra ise mevcut sistemde korumanın devam etmesi için geçerlilik yapılan ülkelerde ayrı ayrı ve ülkelere belirlenen tutarlara göre yıllık ücret ödemeleri devam etmektedir.

Üniter Patent Sistemi'nde ise üniter etkinin geçerli olduğu tüm ülkeler için EPO'ya tek bir ücret ödenecektir. Üniter Patent için yıllık ücret miktarları 2015 yılında en çok geçerlilik yapılan 4 ülkenin yıllık ücretleri ortalaması baz alınarak belirlenmiştir. Yıllık ücret tutarlarına aşağıdaki uzantıdan ulaşılabilir: <https://www.epo.org/applying/european/unitary/unitary-patent/cost.html>

Yıllık ücretler gibi başvurular ile ilgili sicil kayıt işlemlerinin de (lisans, devir, vs.) ülkelerde ayrı ayrı yapılması yerine, EPO kanalıyla tek seferde yapılacağını belirtmek gerekir. Ayrıca Üniter Patent Sistemi ile birlikte mevcut Avrupa Patenti başvurularının bilgilerinin yayımlandığı EPO sayfasından farklı olarak yeni bir kayıt sistemi kullanılacak olup bu yeni sayfada lisans, devir gibi konularda da bilgiler yer alacak ve üçüncü kişilerce ulaşılabilir olacaktır.

GEÇİŞ ÖNLEMLERİ

Yeni bir sistem yürürlüğe girmek üzere olduğu için oluşabilecek sıkıntılara karşı EPO, hak sahipleri için iki adet geçiş önlemi seçeneği sunmuştur. Geçiş önlemleri yalnızca EPC Madde 71(3) kapsamında -intention to grant- bildirim gönderilen Avrupa Patenti başvuruları için tercih edilebilir olacaktır.

Geçiş önlemlerinden bahsetmeden önce gündeğümü süreci ifadesini ve en güncel gelişmeleri açıklamak isteriz. Almanya'nın nihai onayını sunması akabinde UPC'nin hayata geçmesi için 3 aylık bir geçiş süreci başlayacaktır. Bu geçiş sürecine "gündeğümü süreci (sunrise period)" denilmektedir. Gündeğümü süreci, UPC'nin 05.12.2022 ve EPO'nun 06.12.2022 tarihli duyurularına kadar geçiş tedbirleri ile doğrudan ilişkiliydi. Gündeğümü süreci hem geçiş önlemleri için hem de UPC'nin yargı yetkisinden çıkma (opt out) talebi için başlangıç olacaktır. UPC'nin 05.12.2022 tarihli duyurusu ile gündeğümü sürecinin, dolayısı ile Anlaşmanın (UPCA) ve Üniter Patent Sistemi'nin (UPP) yürürlüğe girmesinin 2 ay süre ile ertelendiği duyurulmuştur. Buna göre gündeğümü süreci 01.03.2023'te başlayacak, UPCA ise 01.06.2023'te yürürlüğe girecektir. Bu duyuruyla, gündeğümü süreci 01.03.2023'te başlayacağından hem geçiş önlemleri taleplerinin hem de opt out taleplerinin 01.03.2023 itibariyle gerçekleştirilebileceği düşünülebilir. Ancak bu yanlış anlaşılmayı ortadan kaldırmak üzere EPO, 06.12.2022 tarihinde geçiş önlemleri (transitional measures) için taleplerin 01.01.2023 itibariyle alınmaya başlayacağını, bu hususta bir değişikliğin söz konusu olmadığını duyurmuştur. Bu duyuruyla üniter etki erken talepleri ile belge kararının ertelenmesi taleplerinin 01.01.2023 itibariyle gerçekleştirilebileceği anlaşılmuştur ve gündeğümü sürecinin geçiş tedbirleri ile olan ilişkisi (tetikleyici olma özelliği) kesilmiştir.

Geçiş önlemlerinden ilki, kriterleri uygun olan (EPC Madde 71(3) kapsamında -intention to grant- bildirim gönderilen Avrupa Patenti başvuruları için Üniter Patent Sistemini tercih etmek istediğinden emin olan hak sahipleri için sunulmuştur. Hak sahiplerine sistem hayata geçmeden önce, geçiş önlemlerinin uygulanmaya başlamasından UPC ve UP'nin yürürlüğe gireceği tarihe kadar üniter etki talebinde bulunma imkanı sunar.

Yani 01.01.2023 itibarıyla UPC'nin ve UP'nin yürürlüğe gireceği 01.06.2023 tarihine kadar Avrupa Patenti başvurunuz için EPC Madde 71(3) kapsamında intention to grant bildirim alınırsa ve Avrupa Patentinizin kabulü yayımlandığında üniter etki talebinde bulunmak istediğinizden eminseniz EPO nezdinde üniter etki talebinde bulunulabilir. Böylece patentiniz, sistem hayata geçer geçmez Üniter Patent Sistemi'ne kaydolmuş olacaktır. Patentinizin Üniter Patent Sistemi'ne kaydolmuş olması, kabul yayımı gerçekleştiğinde sisteme dahil olmayan ülkelerde kabul yayım tarihinden itibaren 3 ay içinde klasik Avrupa Patenti kanalı ile geçerlilik işlemi yapılmasına engel değildir. Üniter Patent Sistemi'ne ek olarak kabul yayım tarihinden itibaren 3 ay içinde, sistemin dışında kalan ülkeler için -örneğin Türkiye'de, İspanya'da, vs- klasik geçerlilik işlemi yapılabilir.

Alınan ikinci önlem ise, kriterleri uygun olan (EPC Madde 71(3) kapsamında -intention to grant- bildirim gönderilen) Avrupa Patenti başvurularında Üniter Patent Sistemi'ni tercih edip etmeme konusunda emin olmayan ve karar vermek için zamana ihtiyaç duyan hak sahipleri için sunulmuştur. Hak sahiplerine sistem hayata geçene kadar Avrupa Patenti kabul yayım kararının (grant/B1) ertelenmesi imkanını sunar. Böylece Avrupa Patenti'nin kabul yayım kararı, Üniter Patent Sistemi hayata geçer geçmez ya da hemen akabinde yayımlanacak ve bu erteleme sayesinde başvuru sahibinin üniter etki talebinde bulunma hakkı tabiri caiz ise saklı tutulmuş olacaktır.

Yani 01.01.2023 itibarıyla UPC'nin ve UP'nin yürürlüğe gireceği 01.06.2023 tarihine kadar Avrupa Patenti başvurunuz için EPC Madde 71(3) kapsamında intention to grant bildirim alınırsa; ama siz patentiniz için üniter etki talebinde bulunmak isteyip istemediğinizden emin değilseniz EPO nezdinde kabul yayım kararının ertelenmesi talep edilebilir. Sistem hayata geçtiğinde ise üniter etki isteyip istemediğinize karar vermek için kabul yayım tarihinden itibaren 1 ay süreniz olacaktır. Bu 1 aylık sürede ihtiyaç ve stratejiye göre:

- Yalnızca Üniter Patent Sistemi ile mevcutta sisteme dahil olan ve tüm onay süreçleri tamamlanmış 17 adet ülkede koruma sağlanması talep edilebilir.
- Üniter Patent Sistemi ile koruma sağlanması talep edilebilir. Buna ek olarak UPC'ye dahil olmayan ülkelerde koruma için klasik Avrupa Patenti kanalıyla ülke geçerlilikleri ile kabul yayım tarihinden itibaren 3 ay içinde geçerlilik işlemleri yapılabilir.
- Üniter Patent Sistemi tercih edilmeyebilir. UPC'ye dahil olan ya da olmayan ülkelerde koruma için klasik Avrupa Patenti kanalıyla ülke geçerlilikleri ile kabul yayım tarihinden itibaren 3 ay içinde geçerlilik işlemleri yapılabilir.

Üniter Patent Sistemi'nin klasik Avrupa Patenti kanalıyla ülke geçerlilik sistemini iptal etmediğini, her iki sistemin birden kullanılabileceğini bir kez daha vurgulamak isteriz.

Geçiş önlemlerini zaman çizelgesi üzerinde göstermek gerekirse:

EPC Madde 71(3) kapsamında intention to grant bildirimi alınan Avrupa Patenti başvuruları için 01.01.2023 – 01.06.2023 arasında

✓ *Erken üniter etki talebinde bulunulabilir*

ya da

✓ *Avrupa Patenti'nin kabul yayım kararının (grant/B1) ertelenmesi talep edilebilir.*

Gündoğumu sürecinin sonunda UPC hayata geçer.

Üniter Patent'in Avantajları ve Dikkat Edilmesi Gerekenler

Üniter etki tercih edilerek Üniter Patent Sistemi'ne üye ülkelerin tamamında, her ülkede ayrı ayrı işlem yapmaya gerek kalmadan, tek taleple koruma sağlanmış olduğunu ve özellikle bahsetmiş olduğumuz geçiş süreçleri tamamlandığında maliyetler ve prosedürler konusunda avantajlardan yararlanılacağı görülüyor. Ancak sistem hem çok yeni olduğundan hem de ön görülemeyen süreç ve sonuçlarla da karşılaşılacağından sistemi her hak sahibi için her açıdan "avantajlı" olarak değerlendirmek bu aşamada mümkün değil. Mevcut durum ve bilgilere göre sistemin beklenen avantajlarını ve dikkat edilmesi gereken durumları da aşağıda derledik:

Üniter Patent seçilmesi halinde elde edilecek avantajlar olarak aşağıdaki maddeler öne çıkıyor:

- 1- Mevcut durumdaki gibi ülkelerde ayrı ayrı koruma veya ayrı geçerlilik prosedürleri yerine tek bir başvuru ve standart bir prosedür ile sisteme üye tüm ülkelerde koruma sağlar.
- 2- Yıllık ücret ödemeleri de tek seferde, tek bir tutar ödenerek gerçekleştirilecektir. (Yine de yıllık ücret tutarına ilişkin avantaj/dezavantaj durumu, seçilecek ülkelere ve ülke sayısına göre değerlendirilmelidir). Ayrıca lisans, devir gibi işlemler için her ülkede ayrı işlem yapmak yerine UP ülkeleri için EPO nezdinde tek işlem yeterli olmaktadır.
- 3- Çeviri işlemleri için şu anda planlanan 6 yıllık geçiş sürecinden sonra çeviri talep edilmeyecektir.
- 4- Koruma istenen her ülkede işlemlerin yürütülebilmesi için yerel vekil atamaya gerek olmayacaktır.
- 5- Hükümsüzlük ve ihlal durumunda her ülkenin mahkemesinde ayrı ayrı dava açılması yerine hukuki süreç UPC nezdinde merkezi olarak yürütülecektir. Ayrıca daha hızlı, basitleştirilmiş bir yargı süreci sağlanması planlanmaktadır.

Üniter Patent sisteminde dikkat edilmesi gereken hususlar ise aşağıdaki gibidir:

- 1- Bazı ülkeler EPC sistemine dahil olsa da UPC'ye dahil değildir. UPC'ye dahil olmayan ülkelerde de koruma talep edilirse klasik sistemde olduğu gibi bu ülkeler için geçerlilik talebi yapılması gerekecektir.

- 2- Korumasına devam edilmesi gerekli görülmeyenler için ülke bazlı vazgeçme, terk etme durumu söz konusu değildir.
- 3- Kabul yayımını beklemeden, en geç belge kararı aşamasında hangi ülkelerde gerçekten koruma ihtiyacı duyulduğu belirlenerek buna göre karar verilmeli. Üniter etki tercihi için tanınan 1 aylık sürede tarifname çevirisi de sunulacağı için zamanında harekete geçmek önem taşımaktadır.
- 4- Yıllık ücretlerin tek seferde ödenmiş olacağını avantajlar kısmında belirtmiş olsak da Üniter Patent Sistemi'nde ödenecek yıllık ücretlerin en çok geçerlilik talebi yapılan 4 ülkenin 5 yılda oluşan yıllık ücret ödemelerinin ortalaması alınarak belirlendiğini göz önünde bulundurmak gerekir. Örneğin koruma talep edilen ülkeler 2 adet ise bu durumda üniter etki talep edilmesi halinde yıllık ücretlerde daha çok maliyet oluşmuş olacak ve yıllık ücretlerin tek seferde ödeniyor olması avantaj olmaktan çıkıp dezavantaja dönüşmüş olacaktır.
- 5- UPC tarafından verilen kararlar tüm üye ülkeler için (17 ülke) bağlayıcı olacaktır. Olumsuz bir karar verilmesi durumunda bu durum hak sahibi için olumsuz olacaktır.
- 6- UPC tarafından henüz verilmiş bir karar bulunmadığından ve içtihat oluşmadığından yargılama sürecinde öngörülemez hususların olabileceği düşünülmektedir. Bu durum ve belirsizlik hak sahipleri için olumsuz bir durum olarak algılanabilmektedir.

Üniter Patent Sistemi'ni tüm olasılıklarıyla çok iyi bir şekilde incelemek ve Avrupa ülkelerinde koruma taleplerini buna göre çok iyi değerlendirmek gerekecektir. Sistemin odak noktası olan UPC ve "opt out" (UPC yetki alanından çıkma) konularının da dikkatle incelenmesi gerekmektedir.

* Fikri Sermaye Yönetim Danışmanı, Patent ve Marka Vekili, Ankara Patent, zehra.enligun@ankarapatent.com

** Patent Birimi Uzmanı, Patent ve Marka Vekili, Ankara Patent, murvet.calik@ankarapatent.com

AIPPI TÜRKİYE

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI KORUMA DERNEĞİ AIPPI Türkiye Ulusal Grubu

26 Eylül 2008 tarihi itibarıyla tüzel kişilik kazanmış bulunan ve T.C. Kanunlarına göre kurulu bağımsız bir dernek olarak Fikri Mülkiyet Hakları Koruma Derneği, Uluslararası AIPPI Derneği ile işbirliği içerisinde, AIPPI Türkiye Ulusal Grubu misyonunu da üstlenmiş bulunmaktadır.

Hazırlayanlar

Deniz Merve Ersoy Pınar (denizpinar@pekdincer.av.tr)

Mine Akarsu (mine@akarsu.av.tr)

Melike Şahin (melike@akarsu.av.tr)

Mustafa Çağatay Akbaş (mustafa.akbas@esin.av.tr)

Simay Akbaş (simay.akbas@destekpatent.com)

Yasemin Özdemir (info@iplunar.com)

Zehra Enligün (zehra.enligun@ankarapatent.com)

Kapak Fotoğrafı

Zehra Enligün

Tasarım ve Uygulama

Feyza Çanaklı feyzalal@gmail.com

Fikri Gündem'de yayımlanan yazılar AIPPI Uluslararası ve/veya AIPPI Türkiye adına bağlayıcı olmamakla birlikte yazılar AIPPI Uluslararası ve/veya AIPPI Türkiye'nin resmi görüşü olarak nitelendirilemez. Yazılar yazarların kişisel görüşünü yansıtmakta olup, yazılara ilişkin her türlü sorumluluk tümüyle yazara aittir.

Önümüzdeki sayılarda Bülten çalışmamıza katkıda bulunmak isteyen üyelerimizin fikrigundem@aippiturkey.org mail adresi üzerinden iletişime geçmeleri rica olunur.

FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI KORUMA DERNEĞİ AIPPI Türkiye Ulusal Grubu

Altıntepe Mah. İstasyon Yolu Sk. No:3/1-130 Maltepe, İstanbul

www.aippiturkey.org

twitter.com/aippiturkey [instagram.com/aippiturkey](https://www.instagram.com/aippiturkey) [linkedin.com/aippiturkey](https://www.linkedin.com/aippiturkey)